

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Múzeumkert),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

A szegedi országos mezőgazdasági kiállítás megnyitása.

A kiállítást szeptember hó 3-án d. e. 10 órakor nyitja meg Ő cs. és kir. fensége, József főherceg, a kiállítás védnöke.

Arra kell törekednünk, hogy a megnyitás külső pompája is kifejezésre juttassa ennek az első országos mezőgazdasági kiállításnak azt a jelentőségét, hogy ott a Délmagyarország mezőgazdasági termelésének mai előrehaladottságát s produktív erejét mutatja be, több, mint ezer mezőgazda.

Érdeke nemcsak a kiállítóknak, de minden magyar gazdának, hogy a kiállítás megnyitásának ténye már magában véve is imponáló legyen, méltán azon anyagi és szellemi erőkhöz, amelyeket a kiállításban a tudás, szorgalom és áldozatkészség koncentrálni fog.

A kiállítás jelentőségének méltatása és az iránta megnyilatkozó országos érdeklődés: a tömeges részvételben juthat kifejezésre.

A rendező-bizottság ez uton is felkéri úgy a kiállítókat, mint a nagyközönséget, hogy a szeptember harmadiki megnyitáson résztvenni szíveskedjenek.

Társulatok, testületek, körök és egyesületek képviselőit a rendezőség örömmel fogadja.

Hadd lássa Józseffőherceg, hogy a védnöksége alá helyezett ügy a közérdeklődés felkeltésére is méltó volt.

A szegedi I. mezőgazdasági orsz. kiállítás napirendje.

Szeptember 3-án d. e. 10 órakor: a kiállítás ünnepélyes megnyitása Ő fensége József főherceg, kiállítási védnök által.

d. u. 2 órakor: kiállítási löverseny.

este 8 órakor: művészestély a védnök tiszteletére a színházban.

Szeptember 4. és 5-én: V. Országos gazdakongresszus.

4-én, déli 12 órakor: Délvidéki földmivelők egyesületének közgyűlése.

4., 5. és 6-án: Országos méhészeti kongresszus.

5-én: I. Orsz. halászati kongresszus.

8., 9. és 10-én: I. Orsz. szőlőszeti és borászati kongresszus és kirándulások.

8-án d. u. 2 órakor: Díjugratás, lovasjáték, ügetőverseny a löversenyterén.

9-én d. e. 9 órakor: Gazdasági tanítók kongresszusa.

10-én: Népünnepély és cseléddíjazás.

A kiállítás estétkint villamfényvel világítva.

Szeptember 3., 6. és 9-én a kiállítási terület fényes kivilágítása 20,000 lampionnal.

Szeptember 4., 8. és 10-én este nagy tűzijáték.

V. országos gazdakongresszus.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége a szegedi kiállítás kapcsán országos gazdakongresszust rendez.

A kongresszus ideje: 1899. szeptember hó 4. és 5-ikén; helye: Szegeden, a városháza nagytermében.

Tag lehet mindaz, akif. évi augusztus hó 20-áig a kiállítási irodánál (Bpest, Köztelek) jelentkeznek és 3 frt tagsági díjat lefizet.

Kedvezmények. A tagok névre szóló igazolványt kapnak, amely a tanácskozáson való részvételre, a kiállításon szabad belépésre s a vasuton kedvezményes utazásra jogosít. (II. oszt. jeggyel I. osztályon, III. oszt. jeggyel II. osztályon utazhatnak úgy a gyors, mint a személyvonatokon.) A tagok a kongresszus munkálatait kinyomatva, díjtalanul megkapják.

A kongresszus részletes tervezetét a „Köztelek” f. évi 58. számában közöltük.

Országos sörárpavásár.

A borsodmegyei gazdasági egyesület az OMGE.-vel úgyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központjával karöltve s a miskolci kereskedelmi és iparkamara és a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete közreműködésével 1899. évi augusztus hó 28-án országos sörárpavásárt rendez Miskolcon.

A vásáron résztvenni akaró eladó, a Borsod vármegyei gazd. egyesület titkári hivatalába eladó sörárpájából faj- és minőségkén 5 kg. mintát tartozik legkésőbb augusztus hó 24-ig beküldeni.

A vásár teljesen szabad. Árúját tetszése szerint kiki maga vagy bármely megbízottja

által termelt

zsunknak

elésére, mely szintén

ei, úgy hogy a kései zemre igen hasznos. szu szalmát és a legza (84%)o zöld szem,

nitrogen tartalmuk mna árpánknál, átlag

vénytársaság.

schau (Morvaország.)

é. vasutakon 1897. évi n B. fejezet IV. pontja küldemények után meg hó 1-ével beszüntetett. Az igazgatóság.

valamint

ket

állit:

épitő ppyára és vasöntődéje

66. SZ.

magvakat

gazdasági cikket.

got

garantált jó mi-

za 10. sz.

telefon.

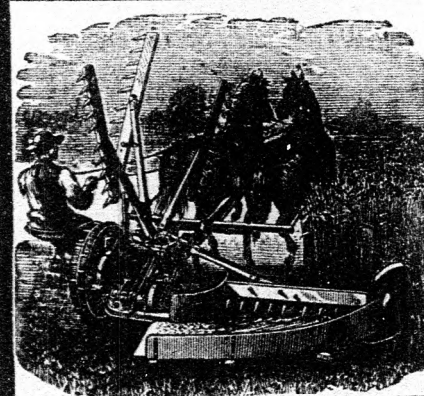
ONBAN.

kéit, Laacke-féle

7a.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

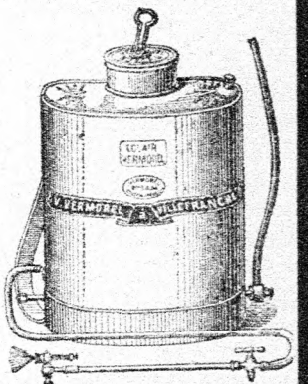

Az Adriance, Platt és Co. new-yorki gyár világhírű „Adriance” kéveköti-, marokrakó-, arató- és fűkaszázó-gépeinek magyarországi kizárólagos képviselője.

Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** a gazdákra nézve legelőnyösebb beszerzési forrása. A szövetséget alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „ÜZLETI ÉRTESÍTŐ”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

A V. Vermorel-féle

villefranchei gyár világhírű „Éclair” peronospora-fecskendőinek, „Excelsior” szénkénegező és „La Torpille” kénvirágtuvó gépeinek

Mai számunk 20 oldal.

által eladhatja, mint hivatalos közvetítő azonban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete szerepel.

A vásár iránt érdeklődőknek részletes tájékoztatást nyújt és bejelentési ivateket küld a Borsod vármegyei gazdasági egyesület.

A rendező-bizottság.

Közmagtárak és gabonaértékesítő szövetkezetek.

Irtta: Balogh Sándor.

I.

A szövetkezeti eszme terjesztésére megindult nagyszabású mozgalmakat figyelemmel kísérve, örömmel tapasztalhatjuk, hogy a nem-eszmeinek hívei napról-napra szaporodnak s végre sikerül a gazdaközöniséget is lassankint a szövetkezés zászlója alá csoportosítani és megismertetni velük azon magasabb hivatást, melynek a különféle szövetkezeteknek megvalósítani kell. Ma már szövetkezeteket a legkülönbözőbb czélok megvalósítására alakíthatunk, minden téren igyekezzünk az erők egyesítésével elhárítani az egyesekre nehezdedő csapásokat; de van még számtalan út, mely szintén a szövetkezéshez vezetne, azonban nagyrésztük ma is annyira rögös, egyenetlen, hogy félnek rátérni a járókelők, mintha egy végtelen labirintusba vezetne. Egy ilyen töretlen, félelmes út az is, melyen össze kellene hoznunk a kisgazdaközöniséget a közmagtárak, ezzel kapcsolatosan a gabonaértékesítési és gabonahitel-szövetkezetek megvalósítására; azonban az eddigi kísérletek igen kevés sikerre vezettek, úgy, hogy azt kell feltételeznünk, hogy a megjelölt utirány téves volta tartóztatta vissza a gazdaközöniséget a mozgalomban való részvételtől és az ügy felkarolásától.

Midőn a közmagtárak létesítéséről és azok szövetkezeti alapon való üzemeltetéséről nézeteimet röviden kifejttem, azok szükségességét és előnyeit megvilágítani óhajtom, különös tekintettel vagyon a kis- és kisközépbirtokosok érdekeire, mint a kik legjobban rá vannak utalva a szövetkezés útján való kölcsönös segítségére.

Földbirtokos osztályunk ezen rétege, különösen kevésbé fejlett értelmiségénél fogva, nem ismeri a hitelszerzés módjait, ennél fogva, ha szükséges igényeinek kielégítésére a kellő időben pénzzel nem rendelkezik, a mi primitív és kevés jövedelmet szolgáltató gazdálkodási rendszere mellett csaknem minden évben előfordul, más eszköz hiányában kénytelen gabonáját a cséplés után azonnal piacra vinni, ott poton árón elvesztesgetni. Már pedig ismeretes dolog, hogy éppen az ebből származó túlkínálat és lanya kereslet folytán az árak ezen időtájtban rendszeresen a minimális fokon állanak. De még ezen sajnálatos állapot fokozásához hozzájárul az is, hogy az ily módon kis mennyiségben áruba bocsátott terményt azt mondhatjuk: mindenesetben a közvetítő kereskedők vásárolják össze, akik alapos tájékozottsággal bírnak ugyan a napi börzei árjegyzésekről, azonban az itt jegyzelt folyó árakat a szállítási költség felszámítása révén oly aránytalanul leszállítják, hogy az így előállott árkülömbözet felérne a kérdéses termény két-háromszorosos szállítási díjával. Az ilyen közvetítő gabonakereskedő természetesen élvezzi a nagybani értékesítés könnyebbségét és anyagi előnyeit, azonkívül busás nyereséget csinál magának az olcsó vásárlás által, sőt nem ritka eset az sem, hogy az új- és sulymértékeket nem a legjobban ismerő kisgazdákat az átvételnél hamisított mázsák és úrmértékek használatával, különféle mesterkelt mérési fogásokkal igyekszik megrövidíteni.

Még ennél is kedvezőtlenebb állapotok uralkodnak az ország némely vidékén, ahol el van terjedve a gabona-elővétel és az uszora. Itt már a kisbirtokos anyagi viszonyai annyira ziláltak, szükségletei oly sürgős kielégítést k-

vetelnek, hogy a cséplést nem várhatja be, kénytelen gabonáját még lábán eladni az árakra való tekintet nélkül, pedig ekkor vannak az árak a legnagyobb ingadozásnak kitéve; mi természetesebb: minthogy az előre vásárló kereskedő a nagy árhullámzásokat és a kisgazda szorult helyzetét saját előnyére igyekszik kihasználni.

A gabonának ilyen lábán való eladása még sines annyira elterjedve, mint az aratás utáni visszafizetésre való kölcsönvétel, amidőn a megszorult kisgazda aratás előtt valamely uszorástól kölcsön kér bizonyos összeget oly feltétellel, hogy aratás után fizet vissza két-háromszor akkora összeget, tehát 100—200%-os kamatot, vagy beszállít ezen értéknek megfelelő gabonát, még ezt is az uszoras által megszabott egységi árban, hogy a kamat ez uton is gyarapítható legyen. Az ilyen szípolozások különösen a Felvidéken nem tartoznak a ritkaságok közé, sőt hallottam esetet, hogy az uszoras 8—900% ra dolgozott. Ezen nagylelkű segélyezések azután minél hamarabb örvénybe sodorják a kisgazdát, amin nem is csodálkozhatunk ha tekintetbe vesszük, hogy ezen uszorkölcsönnel a gazda csak pillanatnyi pénz-zavarából segítette ki magát, míg az igazi terhek nemhogy apadtak volna, de a kölcsönnel és horribilis kamataival még súlyosabbá váltak, mivel ennek visszafizethetőségét kénytelen lesz gabonáját nyomban cséplés után piacra dobni.

Ilyen szármalmas helyzetben, a megrövidítés számtalan nemének kitéve tengődik kisgazdáink túlnyomó része az ország különböző vidékein, ha rajtuk nem segítünk, társadalmunk ezen nélkülözhetetlen alapvető rétegének megsemmisülése által még válságosabb helyzetbe fog kerülni mezőgazdaságunk, s az ily megsemmisült néprétegben termőtalajra találnak a szocializmus magvai is, hol bő termést szolgáltatva, az éret magvak elvitetnek a társadalmi jogrend hatalmas bástyáira is, s ezeket mint móha a kemény sziklát: lassanként elmállásnak indítják, alkalmassá teszik az efféle növények tenyésztésére, mi által a bástya lassanként porladozásnak indul, megrepedezik s nem bír ellentállani a sokoldalról jövő rohamos támadásoknak.

Mindezen bajok orvoslását nem szabad kizárólag az állam és a törvényhozás kötelesség-szerű teendői közé sorolnunk; ezen oldalról is kívánhatunk ugyan erkölcsi és anyagi támogatást, de nem lehet feltételeznünk, hogy ezen nagy áldozatok és sokoldalú támogatást igénylő ügy csupán ez uton rendezhető volna. A kibontakozást magunknak kell keresnünk, pedig ha hozzá látunk a kereséshez, bizony meg is fogjuk annak módját találni, csak lépünk a szövetkezés terére, igyekezzünk erőnket csoportosítani s szövetkezett erővel kezdjük meg a küzdelmet helyzetünk javítása érdekében.

A fenteemlített czélok megvalósítására szolgáló szövetkezetek minden vasut mellett fekvő nagyobb (8—10.000 lakossal bíró) községben alakíthatók, bevonván a szövetkezetbe mindazon közel fekvő kisebb községeket, melyeknek terményei azelőtt is ezen vasuti állomáson keresztül jutottak nagyrésztben a forgalomba. A mozgalom megindítását és vezetését természetesen az illetékes gazdasági egyesületeknek kellene kezükbe venniök, s először is lépéseket tenni az intézmény megismertetése czéljából, ami olyformán lenne megvalósítható, hogy a szövetkezetbe bevonni szándékolt községek gazdaközöniségét — amint a népies téli gazdasági előadásoknál szokás — egybehíván, egyrészt népszerű irányban tájékoztatnánk a gazdaközöniséget a közmagtárak hasznosságáról, másrészt különösen a községek vezető intelligens embereivel megismertetvén a létesíteni kívánt intézmény minden legkisebb részletét, fogalmat alkothatunk az iránt, vajjon mennyire barátokoztak meg az eszmével; ha ez alkalommal élénk érdeklődést tapasztaltunk

a község vezető embereivel egyetértőleg határnapot tűzünk ki, amikor is a gazdaközöniséget ismét összehozván, minden egyes gazdától megkérdezzük: hogy rendes természetű viszonyok mellett hány métermázsza gabonát kíván a létesítendő közmagtárban elhelyezni. Ha az így bementett adatok összegezése alapján csak hozzávetőleg is tájékozva vagyunk az elhelyezendő gabonamennyiségről, szakértővel elkészítjük egy ilyen mennyiségű gabona befogadására alkalmas, megfelelő tisztító, osztályozóképekkel és motor-hajtásra készített elevátorral ellátott közmagtár részletes építési tervét és költségét, melyet a vasut mellett fekvő nagy község e czélból összehívott közgyűlésére elé terjesztve, részletes szóbeli megokolás kapcsán indítványoznánk, hogy a bemutatott terv szerint felmerülő építési és felszerelési költségeket, a város mint jogi személy törlesztésére kölcsön alakjában vegye fel valamely banktól és építtesse fel terv szerint a közmagtárat.

Erre azt mondhatja egy laikus polgár a közgyűlésen:

1. Micsoda érdek vezérelhetné a várost egy ilyen költséges közmagtár építéséhez és minő előny háramlik ebből a városra, különösen annak nem földmivelő polgárainak?

2. Vagy: hogy jön ahhoz a város, hogy más község lakosságának közmagtárat építtessen?

Az első kérdésre az elmondottak alapján könnyen megfelelhetünk, amennyiben egy ilyen közmagtárépítéssel a város megmentheti a környék összes földmivelő lakosságát a kényszer-gabonaeladástól és az uszorasok kiszípolozásától; továbbá hitelnyújtás által kilátásba helyezheti a magasabb árak szerinti eladást, melyeket ha tényleg elérhetünk, nemcsak erkölcsi, de igen nagy anyagi haszonnal járt költségek. Természetesen az így származó anyagi hasznok közvetlenül a gazdaközöniségre háramlanak, tehát azok boldogulását segítik elő, de tekintve azon elválaszthatatlan kapcsolatot, melylyel a mezőgazdaság az iparral és kereskedelemmel összefügg, ennek révén az anyagi hasznok — bár közvetett uton — az iparra és kereskedelemre is áthárulnak.

A második kérdés megokolása a dolog pénzügyi természetének tanulmányozása után magától kiviláglik; ugyanis a közmagtár évi üzemköltségei az érdekeltek között annál inkább megoszlanak, minél számosabban vannak az érdekeltek, illetve minél nagyobb a közmagtár forgalma. Az idegen gabonák felvétele által valamivel több befektetés kell ugyan, de — mint később látni fogjuk — annak arányában hozzájárulnak a kölcsön törlesztéséhez és az üzemtartás költségeihez. Sőt ezek alapján nem leszünk méltánytalanok, ha a vidékiek gabonája után legfeljebb 5 krral magasabb kezelési költséget számítunk, mint a helybelieké után.

A közmagtár építéséhez és felszereléséhez szükséges nagy összegnek tisztán szövetkezés útján való összehozását nem tartom kivethetőnek azon oknál fogva, mivel a kisbirtokosságoknak éppen a kevésbé értelmes és a felsorolt anyagi zavarokkal küzdő része alig lesz képes még 30—50 forintos üzletrészeket is jegyezni s így éppen azok fognának a szövetkezetből kimaradni, akiket a szövetkezet hívta van megmenteni. Ugyszintén nem helyeselhető a szervezésnek az a módja sem, mikor a szövetkezet, mint jogi személy szerzi be kölcsön útján a közmagtár költségeit. Igaz ugyan, hogy végeredményében ez sokkal előnyösebb volna a szövetkezetre, mint az általam javaslatba hozott rendszer, mert a törlesztéses kölcsön lejártá után a közmagtár a szövetkezet tulajdonában maradna; azonban hasztalan számíthatunk a fényes végeredményre, ha nem sikerül megalkotni a szövetkezetet. Ugyanis ezen eljárásnál a felvett kölcsön törlesztésére minden tagnak kötelezve kell

etértőleg határ-
zsdaközönseget
gyes gazdától
erménviszonyok
bonát kíván a
lyezni. Ha az
vezése alapján
vagnak az el-
l, szakértővel
nyiségű ga-
megfelelő tisz-
mótor-hajtásra
zmagtár rész-
ségét, melyet
szeg e célból
szte, részletes
dítványoznánk,
rint felmerülő
eket, a város
ölcsön alakjá-
l és építtesse

ikus polgár a

etné a várost
építéséhez és
városra, külö-
lgáira?

a város, hogy

magtárát épít-

dottak alapján

iben egy ilyen

egmentheti a

ságát a kény-

rárok kiszipo-

által kilátásba

erinti eladást,

nk, nemcsak

haszonnal járt

gy származó

zsdaközönsegre

gulását segítik

hatatlan kap-

g az iparral

ennek révén

retett uton —

thárulnak.

olása a dolog

nyozása után

közmagtár évi

között annál

abban vannak

gyobb a köz-

bnak felvétele

kell ugyan, de

annak aránya-

esztéséhez és

ezek alapján

a a vidékiek

al magasabb

mint a hely-

szeléréséhez

n szövetkezés

m kivihetőnek

rtokosságnak

és a felsorolt

ig lesz képes

is jegyezni s

etkezetből ki-

hivatva van

helyeseltető

sem, mikor a

rzi be kölcsön

lgaz ugyan,

al előnyösebb

talam javas-

törlesztéses

agtár a szö-

; azonban

geredményre,

szövetkezetet.

vett kölcsön

telezve kell

lennie, másképp a banknak biztosítékot nem szolgáltatathatunk; már pedig a kisgazdaközönseget, mely ugys mindenféle terhekkel meg van rakva, nem fog sikerülni belevinni ilyen kötelezettségek elvállalásába s e miatt sikertelen maradhat minden törekvésünk. Ellenben ha az illető vasut melletti nagyobb községgel sikerülend egyezményt kötni, a megalkult intézmény igénybevétele, támogatása, nemkülönben annak szövetkezeti uton való fentartása számottevő nehézségekbe nem fog ütközni.

Még volna egy módja a közmagtár felállításának, melyet sokan hangoztatnak is, ez az állam által való felállítás. Azonban az állam sem képes ezen intézményre akkora összeget áldozni, hogy abból még a vidéki kisebb közmagtárak is felépíthetők legyenek; mindazonáltal az államnak is érdeke lévén a gabonaértékesítés biztosabb alapra helyezése, hozzájárulhat az eszme ezen támogatásához oly formán, hogy a főbb forgalmi és kereskedelmi gócpontokon nagyszabású elevátorokat létesít, melyek a nagyobb birtokosok és kereskedők által szintén szövetkezeti alapon volnának kezelhetők s használatukért a szövetkezet bizonyos évi hasznóbért fizethetne. Az ily gócpontokon létesített elevátorok természetesen nemcsak a kisgazdaközönség érdekeit szolgálják, hanem hitelnyújtással előmozdítanak a nagyobb birtokosok és bérlok holdogulását, ugyszintén a gabonakereskedelemben és az áralakulásokban több egyöntetűséget biztosítanak. Tehát az ily elevátoroknak is meg van a céljuk és fontosságuk; de nem szabad elfelednünk, hogy az előzőkben felsorolt bajok orvoslására ezek egyáltalán nem szolgálhatnak, vagyis ezekkel az ugynevezett vidéki kisebb közmagtárakat nélkülözhetővé tenni nem lehetséges.

Nézzük meg tehát: mibe kerül egy ilyen vidéki kisebb közmagtár felépítése. Az építés és felszerelés bekerülésére nézve precízszámadatokat felvenni teljes lehetlenség, mert az számtalan körülménytől van függővé téve. Vegyünk fel például egy 12—15,000 lakossal bíró községet, melyhez e tekintetben hozzácsatolható 5—6 kisebb, 2—3000 lakossal bíró község; ezek együttesen bejelentenek 15,000 q. búzát; mert megjegyzem, hogy közmagtári kezelésre a gabonaművek közül csupán a buza és rozs alkalmas, már az árpa sokkal változatosabb minőségű, mintsem azt helyesen kevés osztályba sorozni lehetne; a többi termények pedig: a zab, búkköny stb. a kisbirtokos által nem termeltettek oly nagy mennyiségben, hogy azoknak közmagtári kezelése szükséges volna.

Ilyen mennyiségű buza befogadására szolgáló közmagtár 10,000 forintból házi építkezés mellett minden nehézség nélkül felállítható: a magtár egyéb felszerelése: gabonatarányok, mázsálók, két négy löreájú petróleummótorral hajtott elevátor szerkezet 3000 frtból szintén beállítható, lenne tehát az összes befektetések értéke 13,000 frt. Azt hiszem ez nem is olyan nagy összeg, hogy egy nagyobb község valamely banktól 30 évi törlesztésre 4—5%-os kamattal, illetve törlesztési járulék mellett meg ne kaphatná: természetesen az évi járulékot a szövetkezet fizeti a városnak s azt a város átszolgáltatja a banknak. A törlesztési idő lejártával a város és a szövetkezet közt kötendő szerződés értelmében a közmagtár a város tulajdonában marad, így 30 év után teljesen ingyen jut a közraktár birtokába, csupán a 13,000 frt zálogjoga terhelt a város vagyonát, a mi azonban a városnak semminemű anyagi áldozatba nem került. A szerződésben határozottan kintüntetendő, hogy a kölcsön lejártával a közmagtár mindaddig a szövetkezet használatában marad, míg a szövetkezet választmányi és közgyűlése a szükséges részvétellel és támogatás hiányában a használat jogáról le nem mond, a mely esetben jogában áll a városnak, a közmagtárát egy évre terjedőleg bárkinek hasznónérbe kiadni, annak a kiköté-

sével, hogy a befolyó hasznóbér a banknak törlesztésképpen évenként beszolgáltatandó. Ha azonban a feloszlott szövetkezet bármikor megalakulna, a közmagtár a hasznóbérloknek felmondandó és a szükséges időben az ujonnan megalakult szövetkezet rendelkezésére bocsátandó.

Mint látjuk: a város még azon esetben sem szenved kárt, ha a szövetkezet bármik ok miatt feloszlanék, mert egy ilyen nagyobb községben bizonyára akadni fog oly kereskedő, vagy kereskedőtársaság, mely egy ily berendezésű magtárát évi 4—500 frt hasznóbérért átvesz, ily módon a közmagtár minden esetben ingyen jut a város tulajdonába, mivel az évi hasznóbérből az évi törlesztési járulék igen kevés pótlással fedezhető.

A várossal kötendő szerződésnél természetesen már a szövetkezett megbizottjainak is szerepelniök kell, miért is ezen szerződés kötését megelőzőleg meg kell választanunk a szövetkezet vezető embereit, amely választás a jelentkezett tagok közgyűlésén történik. Ezen fontos mozzanat végrehajtásánál nagy körültekintéssel kell eljárunk, mert ettől fog függeni szövetkezetünk jövőjének biztosítása. Háry szövetkezet esett áldozatul a vezetőség hanyag, lelkiismeretlen, hűtlen működésének s éppen ez tartja vissza sok helyen a közlépet a szövetkezéstől. A szövetkezet vezetői: 1. az elnök és alelnök, mindkettő a szövetkezetben érdekelt, szakképzett, megfelelő erkölcsi és anyagi garanciát nyújtó egyéneknél közül választandók. 2. Az állandó választmányi tagok a kisgazdaközönség érdekelt köreiből, minden szövetkező községbeliek közül oly arányban választandók, hogy minden 20 rendes tagra egy választmányi tag essék, ha pl. egy kis községben van a szövetkezetnek 120 tagja, ezen községben 6 választmányi tag szerepel, azonban egy községben legalább is 4 választmányi tagnak kell lenni, hogy akadályoztatás esetén kettő mindig jelen lehessen. 3. Rendes szövetkezeti tagnak tekintendő minden résztvevő egyén, a ki 1 holdtól 500 hold földnek tulajdonosa, vagy ugyanily területen mint hasznóbérlok gazdálkodik, olyan közvetítő kereskedők, a kik további eladás, illetve nyereszkesedés céljából gabonavásárlással foglalkoznak, a közraktárban gabonát el nem helyezhetnek, tehát tagokul sem vehetők fel, kizárandók a szövetkezetből azon földbirtokosok és bérlok is, kik hasonló célból gabonakereskedéssel foglalkoznak.

Megtörténhetik azonban, hogy az évi alakuló közgyűlésen a felvehető rendes tagok jóval kevesebb búzát jelentenek be elhelyezésre, mint a mennyi a közmagtárban elhelyezhető volna, ilyen esetben a közgyűlés határozata folytán a tagul fel nem vehető gabonakereskedőnek is megengedhető, hogy a vidékiekre megszabott magasabb kezelési díjtétel mellett szeptember 1-től kezdve gabonájukat elhelyezhessék, azonban a közgyűlésen ez esetben sem bírnak szavazati joggal, terményükre előleget a szövetkezet ki nem eszközölhet, így a szövetkezet ügyeinek intézésében egyáltalán semmi befolyással nem bírhatnak. A kereskedőknek a szövetkezetből illetően kizárását okvetlenül szükségesnek tartom, mert különben bekövetkeznének azon eset, hogy a közvetítő kereskedők kiszorítanak a kisgazdákat a közmagtárból s így ahelyett, hogy vele a kisgazdát megmentettük volna, a közvetítő kereskedelem nyomásáról egy új eszközt adnánk a közmagtár használatában a közvetítő kereskedők kezébe, melylyel üzleteiket még az eddiginél is szélesebb alapra fektethetnék.

A szövetkezet ügyeinek vezetése az elnök, akadályoztatás esetén az alelnök kötelessége; összehívja a választmányi üléseket, a rendes és rendkívüli közgyűléseket, a felügyeletet maga tetszés szerint, a választmány által pedig az alapszabályok értelmében gyakorolhatja. A választmányi tagok — a beigazolt elmaradás esetét kivéve — az elnök

szó vagy írásbeli értesítésére büntetés térhe alatt kötelesek a választmányi ülésen mindenkor megjelenni, valamint az elnök által elrendelt vizsgálatot felelőség terhe mellett foganatosítani. A rendes tagok a közgyűlésekre meghívó szétküldésével meghívottnak, s ott minden tag egy szavazati és indítványozási joggal bír, mely jökukat a vidékiek megbízó levél alapján meghatalmozottjaik által is gyakorolhatják.

Az alakuló közgyűlés után, melyen tájékozást szerezhetünk az elhelyezendő gabonamennyiségről, pár nap múlva összehívandó a választmányi ülés, melyen az évi kezelési költség oly arányban állapítatik meg, hogy abban az évi rendes kiadások fedezetet találjannak, az esetleg fennmaradó összegből tartalékalap legyen képezhető, mely a tagoknak kölcsönképpen kiadható s idővel kamataiból a folyó kiadások fedezhetőek lesznek. Hogy ezt megejthessük, tudnunk kell az évi kiadások nagyságát. A szövetkezet elnöke, alelnöke és választmányi tagjai semminemű fizetést, vagy tiszteletdíjat nem élvezhetnek, azok az erkölcsi érdemekért teljesítik megszabott kötelességüket. Nézzük tehát a kiadások alakulását hozzávetőleg tételenként:

1. Egy könyvelő-pénztáros évi fizetése	1000 frt.
2. Egy magtárkezelő fizetése 4 hónapra á 40 frt.	160 "
3. 13,000 frt tőke évi törlesztési járuléka 4%-al	520 "
4. 2000 frt forgótőke kamata 4%-al	80 "
5. Épület és gépek javítására a befektetett tőke 1%-a	130 "
6. Mótorhoz két hordó petróleum	50 "
7. Napszámosoknak	500 "
8. Irodai költségekre	80 "
9. Előre nem láthatók	60 "
Összes évi kiadás	2,580 frt.

A felvett rendes kiadások tételei azt hiszem: a gyakorlatnak eléggé megfelelnek, inkább magasabbra, mint alacsonyabbra vannak felvéve, de még kellő részvétel mellett így is szép eredményeket érhetünk el.

A bevételek alakulása pedig a következő lehet:

1. 10,000 q helybeli raktározott buza kezelési költsége á 20 kr.	2,000 frt.
2. 5000 q vidéki gabona kezelési díja á 25 kr.	1,250 "
Összes bevétel	3,250 frt.
Levonva a kiadásokat	2,580 frt.
Marad felesleg	670 frt.

Mint a számadatok egybevetéséből kitűnik, kedvező működés esetén ezen minimális kezelési költség számítása mellett is 670 frt megtakarítás érhető el, melyből első sorban a szövetkezet forgótőkéje volna letörlesztendő, a megmaradt érték pedig a már említett célokra fordítható. Idővel a szövetkezet jóval nagyobb jövedelmet mutathat fel, mert a befektetett tőke törlesztésének lejártával annak anuitását az 520 forintot, ugyszintén a forgótőke 80 frtnyi kamatát nem kell fizetnünk, tehát itt mindjárt megtakaríthatunk 600 frtot, ami az évi felesleggel együtt 1270 frt jövedelmet eredményez minden évben. Rendes körülmények közt pedig az évi bevétel is biztosítva van, mert — mint az előzőkben említém — ha a gazdaközönség nem jelent be elegendő gabonát, a gabonakereskedőknek is megadható az engedély raktározásra s így a netalán előállott bevételi hiányok kiegyenlíthetők. Ha azonban oly nagy részvétlenség mutathoznék, vagy még így sem tudnánk az évi kiadásokat fedezni, nincs más mód, mint az évi raktározási költségeket 20—25 krajczárról 25—30 krajczárra felemelni, amikor is már 10,000 q raktározott gabona mellett meg lesz a szükséges évi bevétel.

(Vége köv.)

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A széna készítéséről, különös tekintettel a lobrokon való szárításra.

I.

☐ A szénakészítés elmélete idestova már tisztázva van, amelyből eddig is tudjuk, hogy az nem csupán a fű fölösleges vizének az elpárologtatásából, hanem az okszerű szárításnál beállott erjedésből is áll. *)

A szárítás magában véve igen egyszerű, amennyiben a lekaszált fű száraz napos időben mihamarább elveszti fölösleges vizét és légszáraz lesz. Az így szárított széna azonban még nem felel meg célunknak, mert a rostja elfásul, táphatásából veszít, nehezebben emészthető lesz, sőt az állatok sem eszik jól.

A jól készített szénának fermentáción kell keresztül mennie, amely erjesztés a szénának tápanyagait emészthetőbbé változtatja és a rostját megapasztja. A szénakészítés e szempontból különféle fogásokat és módokat igényel, melyek nem csupán a fünek gyors kiszáradását, hanem az annyira szükséges és pótolhatlan erjedés beálltát is czélozzák.

A széna erjesztéssel szárítása hőemelkedéssel jár s minthogy minden erjesztés anyagelváltozással van kapcsolatban, helyesnek vélem ezen elváltozásokat röviden jelezni, hogy lássuk mily vegyi folyamatok azok, melyek a széna erjesztés általi szárításánál keletkeznek és miben áll az, hogy az így erjesztéssel szárított széna táplálóból, aromikusabb és az állatok is szivesebben fogyasztják és jobban értékesítik.

Az okszerűen készített szénában mindenképp előtérbe kell hozni a farost és pedig oly szembetűnően, hogy a rosszul és okszerűen szárított szénát már csupa tapintásból és színéről is megítélhetjük: a puha tapintatu zöldszínű széna okszerűen lett készítve, lassu erjesztéssel szárítva; holott az árdes, fás tapintatu, világos, inkább szalmasárga széna — bár nem is lett kilugozva az esőtől — rossz szárítási módra vall. Ez pedig csupán a farost elváltozásából áll. Ugyanis a széna a fermentáció alatt farostját átváltoztatja és ennek apadását a szénvizvegyek szaporodásában találjuk. Már pedig tudjuk, hogy a farost önmagában is emészthetetlen, de sőt nagy tömege még az egyéb tápanyagok emészthetőségét is akadályozza. Ez magyarázza meg aztán a gyakorlati gazdának azon körülményt, hogy a rostos széna, amely folytonos forgatással forró napos időben lett szárítva, nem kedves takarmánya a marhának, mi több, az állatok rosszul táplálkoznak is tőle, míg az erjesztéssel lassan szárított szénát nemcsak hogy az állatok szivesebben eszik, hanem jobban is táplálkoznak.

Majd alább dr. Holdfleiss boroszlói tanárnak egynéhány kémiai analizisét is fogom közölni tüzetesebb megvilágosítás czéljából, eleve azonban a további tápanyagátváltozásokat beszélem meg.

A növényi farost apadásával említettük, hogy a nitrogénmentes vonatanyagok csoportja emelkedett, azonban ezek kölesönös átváltozását Holdfleiss nem merítette ki, sőt a fehérnyeféle agyagok cserebontását sem. Tudjuk azonban, hogy a fehérnye mellett az amidok a fű öregedésével fehérnyébe mennek át és átváltozásukban kölesönösen kiegészítik egymást, feltehető tehát, hogy az erjesztéssel kapcsolatos anyagbontásoknál a proteinek is kedvezőbb átalakulást szenvednek vagyis emészthetőbbekké lesznek. Ezen két tápanyag magatartása az erjesztés általi szénakészítésnél még nincs kellőleg megvilágítva,

*) Sőt még a kazlakban, sérülékeny, ahová télire a széna el lesz téve, további erjedési és kémiai folyamatok folyik.

mindenesetre azonban feltehető, sőt biztos is, hogy az erjesztésnél emészthető képességben csak nyerne.

Ezen tápanyagok mellett a fű aromikus anyagai is nagy átváltozáson mennek keresztül a szerint, a mint gyorsan a nap hevén, vagy pedig lassan erjesztéssel lett a szénakészítve. A nap hevén, gyéren a rendeken fekvő széna sosem fog azon kellemes, a jó szénára emlékeztető szaggal bírni, mint azon széna, a mely lassu, bizonyos fokú erjesztéssel lett szárítva. A lassu erjesztésnél szabaddal ki azon aromikus anyagok, a melyek a szénának oly jellegzetes szagot és ízt kölcsönöznek, míg a gyors szárításnál nem képződnek, sőt viszont a tulmagas fokú erjesztésnél egészen elillannak. Már pedig a gazda jól tudja, hogy a jó aromikus szénát az állatai szivesebben eszik. Bátran kimondhatjuk, hogy a széna aromája annak jóságát, de sőt annak táphatását is jelzi! Az aromikus szénát az állatok szivesebben evén, több nyálat is választanak, a mely aztán a széna tápanyagait energikusabban felbontja és megemészteti.

Amily előnyös azonban a száradó széna normális, enyhe erjedése, épp oly káros is lehet az erjedés, ha az a kiszabott határt áthágja: nemcsak hogy az aromikus anyagok a magasabb hő folytán elillannak és helyettük a penész penetrans szaga lép előtérbe, hanem a tápanyag kedvező átalakulása is megszűnik, magas foknál a fehérnye meg-alvad, mi több direkt tápanyagvesztés is áll be, az anyagok elégeése folytán.

A gazda ezt a kedvezőtlen folyamatot a penészedésen észleli: a boglyokban vagy lobrokon, sőt esős időben kisebb rudasokban talált penészes széna ezen proceszusnak a jelzője. Ezen penészedés és ezzel kapcsolatosan az anyagvesztés is annál nagyobb, minél nyirkosabb a széna és minél nagyobb tömege van halmozva.

A jó elváltozást a széna erjesztő baktériumok, míg az annyira káros penészedést a penészgombák okozzák; életfeltételek oly különbözők, hogy azok egyszerre egymás mellett nem képződnek, élettevékenységüket ki nem fejthetik; ami az egyiknek létfeltétele, az a másiknak megöleje és így a gazdának módjában, sőt hatalmában van ezeket megadni, szabályozni és a reá nézve hátrányos penészedési folyamatot megakadályozni.

Epp úgy, mint más egyéb erjesztésnél, pl. a szesz- és sörgyártásnál a hők az, amely az egyik, vagy másik erjesztési folyamatot előidéz, épp úgy tapasztaljuk a széna készítésnél, hogy a kisebb hők a szénabacillusok tevékenységét mozdítja elő, míg a magasabb hők nemcsak hogy ezeket megöli, hanem a penészgombák fejlődését segíti elő. A gazdának tehát a jó széna készítésénél főleg a hőemelkedésre kell ügyelni és amint az az optimumot áthágta, annak csökkentését minden módon és eszközzel elősegíteni kell.

Tekintettel kell lenni továbbá a nyirkosságra már abból az okból is, mert a nagyobb nyirkosság magasabb hőemelkedést von maga után és ezzel kapcsolatosan kedvezően vagy kedvezőtlenül hat a széna erjedésére. Mert jól tudja a gazda, hogy az esős időben átázott szénapetrencék, rudasok, boglyák, ha azokat átforgatni nem tudja, csakhamar romlani, penészedni kezdenek, dacára annak, hogy a fű kellőleg fonyadt állapotban gyűjtetett össze és normális időjárásnál a legjobb szénát szolgáltatva volna. Az eső folytán megszaporodott nyirkosság hőemelkedést, ezzel kapcsolatosan pedig penészképződést hoz létre.

Végül a széna színéről is meg kell emlékeznünk, amelyre még jobban ráillik azon következtetés itélet, amelyet az árpa fehér színéről alkotunk magunknak. Jó lehet az árpa akkor is, ha sárga, azonban nagyobb biztosítékot nyújt a fehér színű árpa; épp úgy

a széna zöld színéből is jobban lehet a jóságára következtetni, mint a világosabb színéből, mert a széna zöld színét éppen az okszerű erjesztés folytán nyeri, jobban mondva tartja meg, holott az át nem ázott széna, ha az napon hirtelen száradt, zöld színét elveszti. És minthogy az így széna tápanyagtartalmában sem alakult könnyebben emészthetővé, benne aromikus anyagok sem képződhetnek s így jogosan annak silányabb voltára következtethetünk. A jó széna tulajdonságai szoros kapcsolatban állanak egymással, egyik jelenléte a másikat is követeli és minthogy ezen a széna minőségére, táphatására oly nagy fontosságú tulajdonságok az okszerű erjesztéssel érhetőek el, jó széna elérése czéljából tehát az erjesztés általi szénakészítést kell követnünk.

Végül a szénakészítésre vonatkozó teoretikus fejtegetések után mint előbb jeleztem dr. Holdfleissnak erre vonatkozó kémiai analiziseit iktatom ide:

a) a fű laboratoriumban gyorsan szárítva,
b) ugyanezen réti fű okszerűen a réten szárítva

nedves-ség	protein	zsír	nitr.-mentes vonatanyag	farost	hamu
százalék					
a) 10	9.45	2.33	39.30	32.49	6.43
b) 10	10.75	2.13	42.08	28.14	6.90

az erjesztéssel szárított széna

4.35	százalékkal szegényebb farostban				
1.30	" gazdagabb proteinban				
2.78	" " vonatanyagokban				

a) fű laboratoriumban szárítva
b) ugyanezen rétről megázott fű erjesztéssel szárítva.

nedves-ség	protein	zsír	vonatany.	farost	hamu
százalék					
a) 10	9.52	2.61	42.61	28.00	7.26
b) 10	10.26	2.24	45.24	25.36	6.90

Ezen elmezésekből látjuk, hogy még a megázott, azonban helyesen szárított széna is többet ér, mint a gyorsan szárított széna, a gazdának tehát nem kell egy kis esőtől nagyon megijedni, mert ez a szénának, ha az okszerűen van készítve, mit sem árt. Bizonyos, hogy a sok eső, ha ellene a gazda kellőleg nem védekezhet, elrontja a szénáját és így fentiekkel nem azt akartam mondani, hogy az átázott széna csakugyan olyan jó mint a meg nem ázott széna, egyöntetű szénakészítést tételez fel.

Még a lobrokon szárított széna vegyelemzését kell ide iktatnom, mert főleg ezen legczélzerűbb és legmegfelelőbb szénaszárítási módról akarok tüzetesen megemlékezni.

a) gyorsan szárított löhereszéna,
b) lobrokon szárított löhereszéna:

nedves-ség	protein	zsír	vonat- anyag	farost	hamu
százalék					
a) 10	14.95	2.93	34.47	29.80	5.85
b) 10	15.72	3.00	40.93	24.35	6.00

A lobrokon szárított löhereszéna: 5.45 százalékkal farostban szegényebb, 4.46 " nitrogénmentes vonatanyagban gazdagabb,

0.77 százalékkal gazdagabb proteinban is.

Hogy azonban teljesen méltányoljuk a lassan szárított széna jóságát, ezen analizisek mellett meg kell jegyeznem azt is, amit az analizisek nem mutatnak ki és ez: az egyes tápanyagok emészthetősége. Nemcsak hogy a széna relative tápanyagai összetételében kedvezőbb lett, hanem a tápanyagai abszolút emészthetősége, felvehetőképeése is emelkedett, hogy mennyiben, erre az állattáplálkozási kísérletek idővel megadják majd a feleletet. Mi gazdák azonban tudjuk már régen, hogy az okszerűen készített széna táplálóból, de a hizlaló tudja azt is, hogy jól készített szénából kevesebb tömeggel eléri azon súlygyarapodást, mint a rosszul készített szénával. Ugy érteve a dolgot, hogy jó szénából, ha 4 kgot adunk, a többi terítés takarmányt szalmával pótolhatjuk, holott rosszul készített szénából 5, sőt több kg.-ot is kell adni, hogy egyforma

abraktak...
podást ér...
megmutat...
szített szé...
hizlaló ta...
mondtam.

Kocsilo

Lova...
van az er...
kiváalom...
rezní és...
mel vesz...
milyen ne...

Lóva

óvatosan...
dött is...
hibáktól...
bevásárol...
bánya pl...
indulatu, c...

Ezek

vevőszük...
szünk, me...
lova van...
tulajdonsá...
ha lökere...

Küld

mintegy k...
gessé tesz...
litik, hogy...
a vevő p...
tűzének t...

En

jártam a...
és Rimasz...
eseteknek...
csökönős...
kezett szá...
legi tulajd...

Vásá

szul idom...
donságu...
járásu tel...
lgaz, hog...
kal az em...
testalkatr...

gyesfogat

képeesség

Hog

tatlan löv...
maguk a...
hibásak, ...
telet a ki...
arra kellő...
tanak.

A m

mindenre...
épp olyan...
sajátitása...
benne a...
ágaskodás...
gadása), ...

stb. és m

tulajdonsá...
szállítják...
Min

hogy láss

sunk hám...
is az alá

Ha

illetve leg...
ideig mé...
pár héttel...

Jóll

lehet sz...
bánásmód...
rendszere

is jobban lehet a jósa-
t a világosabb színből,
ét éppen az okszerű
jobban mondva tartja
ázott széna, ha az
zöld színét elveszti.
na tápanyagtartalomban
n emészthetővé, benne
m képződhetnek s így
b voltára következtethe-
onságai szoros kapoco-
sal, egyik jelenléte a
minthogy ezen a széna
a oly nagy fontosságu
rű erjesztéssel érhető
Eljából tehát az erjesz-
t kell követnünk.
ítésre vonatkozó teori-
mint előbb jeleztem
onatközvető kémiai anali-

amban gyorsan szárítva,
fü okszerűen a réten

nitri-mentes farost hamu vonatanyag		
1 é k		
39:30	32:49	6:43
42:08	28:14	6:90

széna
szegényebb farostban
szdagabb proteinban
vonatanyagokban
ban szárítva
l megázott fü erjesz-

vonatany. farost hamu		
1 é k		
42:61	28:00	7:26
45:24	25:36	6:90

l látjuk, hogy még a
sen szárított széna is
n szárított széna, a
egy kis esőtől nagyon
énának, ha az oksze-
sem árt. Bizonyos,
ne a gazda kellőleg
a szénáját és így
am mondani, hogy az
olyan jó mint a meg-
etű szénakészítést té-

arított széna vegyelem-
mert főleg ezen leg-
felelőbb szénaszárítási
megemlékezni.

lőhereszéna, t lőhereszéna:		
vonat- farost hamu anyag		
1 é k		
34:47	29:80	5:85
40:93	24:35	6:00

t hereszéna:
rostban szegényebb,
rogénmentes vonat-

zdagabb proteinban is.
esen méltányoljuk a
gát, ezen analizisek
em azt is, amit az
ki és ez: az egyes
Nemcsak hogy a
összetételében ked-
tápanyagai abszolút
képesége is emelke-
re az állattáplálkozási
k majd a feleletet.
k már régen, hogy
éna táplálóból, de a
jól készített széná-
éri azon súlygyarapo-
ított szénával. Ugy
zénából, ha 4 kgot
karmányt szalmával
l készített szénából
adni, hogy egyforma

abraktakarmány mellett ugyanazon súlygyara-
podást érhetjük el. A hizlalási mérleg pedig
megmutatja, mennyire javára billen a jól ké-
szített szénának. Ezt minden jól megfigyelő
hizlaló tapasztalhatta, ujjal ezzel tehát nem
mondtam.

Jatka Ferencz.

(Vége köv.)

LÓTENYÉSZTÉS.

Kocsilovak helyes betanításáról.

Lovat venni nem nehéz dolog, kivált ha
van az embernek pénze, de ha egy minden
kiválonomnak megfelelő fogatot akarunk sze-
rezni és a veendő lovakat kellő szakértelem-
mel veszünk bírálat alá, meg fogjuk látni, hogy
milyen nehéz és hosszadalmas dolog ez.

Lóvásárlásnál nem tud az ember elég
óvatosan eljárni; ha már teljesen meggyőző-
dött is valaki, hogy a megveendő ló külső
hibáktól mentes, még akkor is sokszor úgy
bevásárol az illető, hogy nem egy százalaka
bánja pl. ha a lóban nincs tehetség, vagy rossz-
indulatu, csökönnyös.

Ezeket a hibákat rendszeren csak otthon
vesszük észre, különösen, ha lóvásárokon ve-
szünk, mert ott az eladó, akinek ilyen bajú
lova van már kitanulja, hogy kell e rossz
tulajdonságokat a vevő előtt palástolni, főleg
ha lókereskedővel van dolgunk.

Különböző eszközökkel és fortélyokkal
mintegy kiforgatják természetéből a lovat ide-
gessé teszik és rövid időre annyira megfélemlí-
tik, hogy ezzel leplezik rossz tulajdonságait,
a vevő pedig többnyire hajlandó ezt a ló nagy
tüzeinek tulajdonítani.

En a míg időm engedte, nagy passzióval
jártam a vásárokat legtöbbit Debreczentől Eger
és Rimaszombatig és sokszor voltam érdekes
eseteknek szemlélője, midőn rossztulajdonságu
csökönnyös, vagy rosszindulatu lovakról igye-
kezett szabadulni és mást megrontani a jelen-
legi tulajdonos, akit talán az előző hetekben épp
így boldogítottak.

Vásárlásom alatt nagy sok hibás, rossz-
szul idomított, legtöbb esetben közepes tulaj-
donságu kocsilovat és kevés kiváló egyforma
járásu teljesen behajtott korrekt fogatot láttam.
Igaz, hogy ennek fő oka az, hogy az utóbbiak-
kal az ember nem igen szokott vásárolni. Ha
testalkatra megegyeztek is egy kettős-vagy né-
gyesfogatnak a lovai, de ritka eset volt, ha azok
képeségre és mozgásra is összeillettek.

Hogy olyan sok rosszindulatu, megbizha-
talan loval találkozunk vásárláinkon, ebben
maguk a gazdák, közvetlen a tenyésztők is
hibásak, midőn csikóik behamolásánál — tisz-
telet a kivételeknek — felületesen járnak el,
arra kellő gondot és szakértelemet nem fordí-
tanak.

A milyen okos állat a ló és amilyen sok
mindenre meglehet tanítani kellő türelemmel,
épp olyan fogékony a rossz tulajdonságok el-
sajátítása iránt, a mik különösen kifejlődnek
benne a tanítás alkalmával pl. ijedősség, rugás,
ágaskodás, nem indítás, a kocsilovakapása (elra-
gadása), fejrázás, farkcsóválás, gyepelő elkapása
stb. és még számtalan sok más apró rossz
tulajdonságok, mik a kocsiló értékét nagyon le-
szállítják.

Mindezeket csak azért említettem föl,
hogy lássuk mily nagy fontosságot tulajdonít-
sunk hamos lovaink betanításának, a mivel
is az alábbiakban akarok foglalni.

Ha csikóinknál elérkezett a befogás ideje,
illetve legalább 3 évüket betöltötték, ha ez
ideig ménesben szabadon voltak nevelve, őket
pár héttel a tanítás kezdete előtt felállítjuk.

Jóllehet ménesben is már a mennyire
lehet szelidekké kell a csikókat tenni a jó
bánásmód által, mégis mivel nem részesülnek
rendszeres napi tisztításban, illetve ninesenek

naponta kézben, ott nem tudjuk őket eléggé
kezesekké tenni.

Czélserű ezért az ilyeneket egy héttel a
tanítás előtt istállózni és minden nap kézen
vagy ló mellett néhány óráig jártatni, ezáltal
a csikót kezesebbé tesszük, ami a betanítást
nagyon megkönnyíti.

Ismerek ugyan a Tiszamentén ménest, a
hol pányvával fogják ki az öt éves vad csikót,
a melyik eddig istállót sem látott, sem
télén, sem nyáron és egyenest a rud mellé hur-
colják.

Mondanom sem kell, hogy az ilyen eljárás
már mennyire idejét mulla és csak ritkasága
miatt említtem.

Ha az illető nagy- vagy középbirtokosnak
megfelelő cselédsége és felszerelése van, nagyon
üdvösnek tartom, hogy összes csikóit először
könnyű jó lovassal nyereg alá taníttassa be
annyira, hogy azok teljesen vezethető enge-
dekeny szájjal birjanak és csak ezután válaszsza
ki közülök a kocsilónak valókat.

Nagy előnye ezen eljárásnak, hogy nyer-
gelésnél a csikónak, melynek szája még teljesen
érzékeny, sokkal könnyebben lehet jó szájat
és kellemes nyakhordozást adni, mint kocsiban,
a hol az sokszor nem is sikerül. Az így tani-
tott lónak jó engedekeny szája lesz.

Előnye az is, hogy nyerges lónak kocsiba
tanítása sokkal könnyebb, ugyszólván gyermek-
játék lesz.

Végül előnyös hátalással kezdeni a tani-
tást, mert az ilyen ló szebb, szabadabb moz-
gást nyer, a mit később kocsiban is megtart.
Ugyanis hátalásnál a ló az elejével
szabadon mozog, a testsúly inkább a hátulsó
részén van, az első végtagok lapoczkában
könnyebben dobódnak ki, ami különösen négyes
fogatok első lovainál kívánatos.

De ha nem hátaltatja is valaki a lovait,
éppen a fenti előnyök miatt nagyon czélserű
lesz azokat tanítás előtt pár hétig futószáron
(lonzson) körben hajtva az ügetőmozgásban
gyakorolni.

Lovaink betanításánál könnyű, puha kápáju
szerszámot kell használni; a kantár minden
csótány, sallang stb. cifraszától ment legyen,
mert ezek is csak nehezítik a megszokást. A
zabla közönséges vastag karikás csikózabla
legyen. Figyelemmel kell lennünk, hogy az al-
ladzó, orr- és has- illetve hátszijak ne legye-
nek szorosak és ne gyakoroljanak az állatra
nyomást. Czélserű az első pár napon át a
lovat a hámhoz szoktatni akként, hogy a
szerszámot az istállóban néhány óráig rajta
hagyjuk.

Másnap már felszerszámozva kivezetjük,
a kötéllal meghosszabbított istrángot egy ember
megfogja és a ló után menve mindég erőseb-
ben huzza. Így jártatjuk lépést a kantárszárral
kézen vezetve és midőn már látjuk, hogy nyu-
godtan megy, az istráng csapódását tűri,
akkor utána akasztunk észrevétlenül egy erre
a czélra készített csuszató fatuskót, melyre
mikor ezt megszokta, a hátul levő ember hogy
súlyosbitsa, raáll.

Tanácsos a vonószíjat (szügyelöt) a tanító
szerszámánál özbörrel bevonnai, mivel a csikó
szügyén a bőr még nincs megedződve, könnyen
feltörik, kisebesedik, ami igen lassan gyógyul
és oly fájdalmas, hogy nem csudálkozhatunk,
ha a ló indításnál akaratosodik, nem indít
rendszen és neki szökik a hámnak stb.

Ha a ló a tökében már jól megy, akkor
kocsiba fogjuk. Erre a czélra legjobb egy
alkalmas, nyugodt, amellet jó vérű, öreg, meg-
bizható ló (iskolamester) mellé fogni.

A tanító kocsit ne legyen nehéz, legyen
jó széles így biztos alappal fog birni, közép-
magas (jó erre a czélra egy ócska szandlauder
kocsi is) a rud, derék, ferhécz és lábdeszka
ki lehet párnázva szénával kitömött zsakkal,
hogy, esetleg, a csikó ne sérthesse meg
magát.

Némely helyen szeretik a tulmagas nagy
monstrum, nehéz tejes vagyis inkább halottas

kocsi alaku vasas tanító kocsikat; ezek nagyon
nehézek, a mi főlöseges és oly zörgéssel
vannak, mint egy ágyuszékér. Ezek már az
elmondottak miatt sem czélserűek, csak arra
valók, hogy rugásnál a kocsit el ne érje a ló,
ami ugysem esik meg, ha szépen, türelemmel
tanítjuk.

Ezek a kocsik esetleg helyén valók lesz-
nek csökönnyös, akaratos, rugós lovak megfenyi-
tésére és megjavítására, de csikótanításhoz
nem szükségesek. A lóval szemben sem istálló-
ban, sem hátán, sem kocsiban nem szabad
félénkséget tanusítani: ha ok van rá meg kell
fenyíteni, mert ha a ló észreveszi az ember
gyávaságát, akkor elkapottt és engedet-
lenné lesz.

A leirt módon egyszerre taníthatjuk egy
évjáratu csikóinkat, esetleg a befogási oldalt
naponta változtatva és folytatjuk azt mindaddig,
mig lovaink nyugodtan nem indítanak, mennek
és megállanak.

Tanítsuk lovainkat első sorban lépésben
menni, azután ügetést. Ne szoktassuk őket a
a kozogó, ugynevezett kutyaugetésre, mert
ebben az ütemben a ló minden tartás nélkül,
unottan megy, nem tetszetős és igen megszokja.
Erre azt mondják, hogy a ló el van altatva.

Tudjon a ló lassan indítani, nyugodtan
huzni, lépést menni és kitarással ügetni.

Ha csikóink az öreg ló mellett indításban
és menésben, fordulónál már megbízhatók,
akkor fogjuk őket össze párba, figyelembe véve
nagyságukat, színüket, vérmérsékletüket, fej- és
nyakhordozásukat és akciójukat.

Mentől nemesebb, értékebb lóanyagunk
van, annál nagyobb gonddal és türelemmel
kell eljárunk, az ilyen rendszeren tüzesebb, ide-
gesebb állatokkal.

A tanítás idejére is tekintettel kell len-
nünk. Ne tanítsunk késő őszszel és kora tavasz-
szal, ha fagyos rögös ut van, mert ilyen
utban a még rendetlen mozgásu csikó könnyen
hibát tehet magában, lábát kiveri, körömházba
táposhat, pártatíprás állhat elő, egyáltalán hosz-
szas bajokat és maradó hibákat szerezhet.

Ha gyepes tág utak állanak rendelkezé-
sünkre, akkor tanítás kezdetén nem szükséges
a csikókat csak az elejükre vasaltatni.

Kisgazdák, kiknek évente csak pár csikó-
juk van tanítandó, elég czélserűen végezhetik,
ha azt megbízható öreg lovakhoz lógóra
fogják és lassan a gazdaság körül hasz-
náltják.

Kistenyésztőknél, kik legelővel nem ren-
delkeznek, szokásban van a csikókat a befoga-
síg szabadon a kocsit után járatni, ezt nem
helyeselem, mert így nagyon könnyen baj
érheti menésközben a csikót s így nem végez
egyenletes mozgást. Hordja vezetéken lova
mellett magával, aminek azonfelül nagy előnye,
hogy az ilyen csikó igen szelid lesz s könnyen
betanul minden fáradság nélkül.

Mondanunk sem kell, hogy forszírozott
tanítással mennyi kárt tehetünk fiatal lovaink-
ban, ne hódolunk azon nézetnek, hogy tanuló
lovainkat főlöseges hajszólassal kell meg-
törnünk.

Lovaink betanításának mikénti keresztül-
vételétől igen sok függ és az igen befolyásolja
azok értékét.

Minden gazda igyekezzék lovainál már a
tenyésztésben egyöntetűsége törekedni, ezzel
eléri azt, hogy lovai párosak lesznek; igyekez-
zék továbbá a behamolásnál a legnagyobb
szakértelemmel és figyelemmel eljárni, így
állíthat piacra korrekt behajtott fogatokat,
amelyeket mindenkor jól megfizetnek és busá-
san megtérül a gazda fáradságának kamatja,
mit lova betanítására fordított.

Egy jól összeállított teljesen behajtott fogat-
nál többszörösen megfizetik a lovak reális
értékét. Láttuk ezt a f. év márczius havában
Budapesten megtartott XII-ik luxuslóvásáron is,
ahol a Mikovics-féle kettős fogatért, különösen
a jó összeállítás, párosság és tökéletes be-

tanítás érdemében első nap 4000 forintot fizettek.

A kinek nincs türelme és passziója löntanítással vesződni, aki azt felületesen csinálja és nem rendelkezik ahhoz megfelelő szakértelemmel, egy szóval akinek körülményei olyanok hogy azt helyesen keresztülvinni nem tudja, az okosabban cselekszik, ha lovait nyers állapotban viszi a piacra; így jól megfizetik, mert okszerűtlen tanítással többet árt, mint használ, esetleg értékes anyagot teljesen elront.

Batta Sándor.

Bosnyák mezőgazdasági politika.

Bosnyákország és a Hercegovina lakossága főképpen földmiveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik, ami világosan kitűnik a következő adatokból.

A legutóbbi népszámlálás szerint a lakosság száma 1.568.092, ebből mezőgazdasággal foglalkozik 1.385.305 és pedig van földbirtokos 5.832, hozzátartozóik 27.642, összesen 33.474;

szabad paraszt 86.869, hozzátartozóik 437.665, összesen 599.859;

kmet (jobbágy) 88.971, hozzátartozóik 510.888, összesen 594.534;

mezőgazdasággal foglalkozó egyéb személyek 17.256, hozzátartozóik 33.671, összesen 50.927.

Az ország 5.102.700 ha. területéből termőföld és legelő 2.335.894 ha.

Az állatállomány a legutóbbi (1895.) évszámolás szerint:

ló	233.322
szarvasmarha	1.417.532
kecske	1.446.848
juh	3.230.720
sertés	662.242 darab.

Ezek az adatok érthetővé és indokoltá teszik, hogy a bosnyák-hercegovinai országos kormány Bosnyákország és a Hercegovina közgazdasági regenerálására irányuló tevékenységében különös súlyt helyez a mezőgazdaságra. Tervszerű működését kiterjeszti a mezőgazdaság és állattenyésztés összes ágaira; mindenütt gondos előtanulmány alapján igyekszik megtalálni a viszonyoknak leginkább megfelelő rendszabályokat. Ez a körültekintés egyaránt tapasztalható a gazdasági eszközök és új kultúrnövények meghonosításánál, valamint nemesítő keresztezésre használandó állatfajok kiválogatásánál. Természetesen legnagyobb óvatosság mellett sem lehetséges, hogy minden kísérlet sikerüljön; hol van az az ideális agrárpolitika, amely csupa sikerrel dicsekedhetne? A gyakorlati tapasztalás a mezőgazdaság terén elsősorú mester és bárhol a világon megtörténik, hogy az elméletben kitűnőnek ígérkező intézkedés a gyakorlatban nem válik be. A bosnyák-hercegovinai mezőgazdasági politikának pedig megvan az a jó tulajdonsága, hogy a gyakorlati tapasztalást értéke szerint megbecsüli és nem ragaszkodik bürokratikus konoksággal olyan intézkedésekhez, amelyek az életben csütörtököt mondanak. Bizonyára ennek az alkalmazkodó képességének is köszöni, hogy általánosságban mélyreható eredménnyel dicsekedhetik és legfőképpen egyes részletekben kell néha lelétnie az eredetileg kijelölt utról.

A bosnyák-hercegovinai mezőgazdasági politika előtt állott feladat egyike a legnehezebbeknek. A lakosság az okkupáció előtt is túlnyomólag földmiveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott ugyan, de középkori vagy még elmaradottabb színvonalon, hiszen a római típusu eke akárhány vidéken használatban volt még 1878. körül. A folytonos háborúskodás, a közigazgatás hiányossága és visszaélései a földbirtokost és a parasztot arra indították, hogy megelégedjenek a föld legkorlátoltabb mivélésével és hozadékkal, a mi mellett az

állattenyésztés is egészen kezdetleges fokot maradt.

Ilyen körülmények között természetesen mindent előről kellett kezdeni, nem javításra, továbbfejlesztésre, hanem alapvető munkásságra volt szükség.

A bosnyák-hercegovinai országos kormány belügyosztályának kebelében működik a mezőgazdasági ügyosztály, Mikuli Jakab udvari tanácsos vezetése alatt, a ki széleskörű képzettséggel és gazdag tapasztalattal bír a mezőgazdaság terén.

Az ügyosztály szakközgeim kívül a közigazgatási hivatalnokoknak különös kötelességük, hogy a mezőgazdasági érdekekkel foglalkozzanak, főképpen, hogy a földmivelő néppel megértessék és megkedveltsék a kormány czélterü ujításait.

Az országos kormány mielőtt hozzákezdett volna a földmivelés és az állattenyésztés fölvirágoztatásához, első sorban megállapította az irányelveket, amelyek szerint el akart járnia. Szakemberekkel tanulmányoztatta a viszonyokat és indokolt jelentéseik alapján lécsitette el programját, soha nem zárkozva el a későbbi tapasztalás ujmutatása elől. A rendszeres akció tulajdonképpen 1886-ban kezdődött és így ezen a téren mindösszesen tizenkét esztendő tevékenységére tekinthetünk vissza.

A földmivelés terén a kormány törekvése részint a régóta termelt kultúrnövények művelőmódjának megjavítására, részint új kultúrnövények meghonosítására irányul.

Az előbbi czélt szolgálja jó vetőmagvak elterjesztése, modern gazdasági eszközök meghonosítása, az okszerű gazdálkodása elveinek megismertetése; az utóbbi tekintetben különösen a sörfőzés szempontjából az árpa, továbbá a tengeri, burgonya és zab termesztésének fokozása (közel 100%-kal), valamint a cukorgyártás szempontjából a cukorrépa termelésének a meghonosítása.

Az okszerű gazdálkodás elveinek terjesztése terén a mezőgazdasági oktatás nagy szolgálatot tesz. A népiskolák hintik el a szükséges ismeretek magvait a gyermekekben, amikor a néptanítók megfelelő ismereteket tartoznak szerezni. A vándortanítók működése szintén üdvös hatással jár. De különösen fontos szerepet játszanak ezen a téren az ugynevezett mezőgazdasági kincstári állomások és a paraszt mintagazdaságok.

Ezek az állomások vagy általános mezőgazdasági (földmivelés és állattenyésztés), vagy speciális jelleggel bírnak; pl. a gyümölcs- és szőlőtermelés emelése a derventi, laszvai és trebinjei, a havasi gazdaság (juh-tenyésztés, sajt készítés) megismertetése a livnói, a baromfitenyésztés fölkarolása a prjadori állomás kiváló feladata. Ezek az állomások általában gyakorlati és elméleti irányban működnek, természetesen fő-lyt helyezve a gyakorlati eredményre úgy az intézetben elhelyezett parasztfiúk kiképzésénél, mint a környék gazdáira gyakorlandó befolyásnál. Ezek az állomások a kormány mezőgazdasági politikájának különösen hathatós eszközeiül bizonyulnak.

Paraszt mintagazdaságul a kormány rendszeren valamely érdeme, tanulni vágyó parasztagda birtokát választja ki, fölszerelésében közreműködik és okszerű vezetésével gazdatisztet biz meg. Vannak már olyan paraszt mintagazdaságok is, a melyeket a mezőgazdasági állomások végzett növendékei kezelnek egészen modern színvonalon. Ezek a mintagazdaságok tapasztalás szerint buzdító példaként állanak az illető vidék parasztagdái előtt, a kik így saját szemükkel győződnek meg az okszerű gazdálkodás hasznáról.

A talajjavítás érdekében nagyszabású munkálatok folynak különösen a Hercegovinában, de az országos kormány másutt is kiterjeszti figyelmét a talaj lecsapolására vagy vízzel ellátására. A mezőgazdaság szempontjából fontos tényezők ismerete hiányos volna a meteorológiai viszonyok tanulmányozása nél-

kül. Erre tekintettel az országos kormány meteorológiai intézetet létesített (a Bjelasnicán) és országszerte a megfigyelő állomásoknak egész hálózatát szervezte.

Az állattenyésztés terén az állategészségügyi intézkedéseken kívül a kormány a bosnyák-hercegovinai állatfajok regenerálására és nemesítésére törekszik alkalmas tenyésztő állatok meghonosításával. A szarvasmarhatenyésztés szempontjából több tenyészküretre osztotta be az országot és mindenüvé az illető sajátos viszonyok közé illő állatokat (bikákat és teheneket) küldi; továbbá borjuzajást és bikakiállítás szokott rendezni a tenyésztők buzdítására. A sertés és juhtenyésztés lábraállítására végett hasonlóképpen megfelelő intézkedések történtek, ugyancsak alkalmas tenyészállatok importálása révén. Valamint az összes állatfajok, úgy a ló is teljes elsatnyulásnak indult Bosnyákországban és a Hercegovinában, pedig a bosnyák nagy lókedvelő és a bosnyák ló egykoron messze földön híres volt. Beható tanulmányozás után az arab faj találtatván legmegfelelőbbnek a bosnyák ló keresztezésére, az országos kormány ilyen tenyészanyag beszerzéséről gondoskodik és ezt a mentelepek és fődözöllemások révén teszi a gazdak részére hozzáférhetővé. Csikódiázás, löverseny stb. gondoskodik, továbbá a lötenyésztés előmozdításáról. A szakemberek már az ezredéves kiállításán észlelhették az állattenyésztés fejlesztésének eredményeit.

A szilva és a dohány, mint az ország fontos jövedelmi forrásai megfelelő felkarolásban részesülnek. A bosnyák aszaltszilva ma már a francia aszaltszilvával versenyez és a bosnyák-hercegovinai monopólium czigarettjei egyre több piacot hódítanak és megállják helyüket még a török és az egyiptomi czigarette szemében is. Az országos kormány gazdasági politikájának egyik legnagyobb dícsérete a fényes siker, amelyet ezzel a két bosnyák termékkel, a szilvával és a dohánynyal el tud érn.

A közlekedési politika — a mintaszerű országutak és a kitűnően funkcionáló keskenyvágyú vasutak — ugyancsak a mezőgazdaság szolgálatában áll és terményeinek értékesítését igyekszik előmozdítani. Hasonlóképpen a mezőgazdasági ipar fejlesztése is gondját képezi az országos kormánynak, hogy a meglévő természetes tényezők fölhasználásával szaporítsa a szegény lakosság kereseli forrásait. Ugy gondolom, idővel Magyarországon is be fogjuk látni, hogy az országos kormánynak ez a törekvése teljesen kongruens nemcsak a politikai, hanem a gazdasági magyar érdekekkel is, mert minél inkább emelkedik a bosnyákok vásárló ereje, annál jövedelmezőbb piacot találunk Bosnyákországban és a Hercegovinában. Hiszen ez a viszony máris évről-évre kedvezőbbé alakul mireánk nézve.

A mezőgazdasági hitelszükséglet kielégítéséről az országos bankon, a takarékpénztárokon és egyéb pénzintézeteken kívül különösen a kiscgazda szempontjából a járási segélyalapok gondoskodnak. A bonyolított birtokviszonyok rendezése és nyilvántartására szolgál a kataszter és a telekkönyv.

A bosnyák-hercegovinai földbirtokviszonyok (földbirtokos, kmet, örökösödő joggal bíró jobbágy vagy zsellér, szabad paraszt) sokakadályt gördítenek az országos kormány mezőgazdasági politikájának az utjába, sőt egyelőre lehetetlenné teszik például a földadó rendszerének a reformálását. De annyira mélyen gyökereznek a hagyományokban és a délszláv világnézetben, hogy súlyos hiba volna könnyelmű megbolygatásuk. A szabad parasztszámának folytonos szaporodása lassanként előkészíti az átalakulást, amit az országos kormány szem elől nem téveszt.

Ebben az irányban, valamint az okszerű mezőgazdaság népszerűvé tételében bizonyára hasznosan működnek közre az idegen telepesek,

az országos kormány me-
létesített (a Bjelasnicai)
megfigyelő állomásokat

vezte.
tés terén az állategészség-
kívül a kormány a bos-
állatfajok regenerálására
szik alkalmas tenyész-
sával. A szarvasmarha-
jából több tenyészkör-
országot és mindenütt
nyok közé illő állatok
küldi; továbbá horgy-
ást szokott rendezni a te-
A sertés és juhtenyész-
ett hasonlóképpen meg-
bentétek, ugyancsak állat-
importálása révén. Valo-
ajok, úgy a ló is teljes-
Bosnyákországban és a
ig a bosnyák nagy lé-
k ló egykoron messze-
ható tanulmányozás után
án legmegfelelőbbnek a
ésére, az országos kor-
nyag beszerzéséről gon-
entelek és fődözöllo-
gazdak részére hozzá-
s, löverseny stb. gondos-
nyésztés előmozdításáról
az ezredéves kiállításon
enyésztés fejlesztésének

hány, mint az ország-
sai megfelelő felkarolá-
bosnyák aszaltszilva me-
szilvával versenyez és a
monopólium cigarettéjé-
ditanak és megállják be-
s az egyiptomi cigaretté-
gos kormány gazdasági
nagyobb dícsérete a fél-
szel a két bosnyák ter-
a dohánynyal el tud

litika — a mintaszer-
tűnően funkcionáló ke-
— ugyancsak a mező-
áll és terményeinek
előmozdítani. Hasonló-
ági ipar fejlesztése is
zágos kormány, hogy
tenyészők fölhasználási-
gény lakosság kereseti-
p, idővel Magyarországon
y az országos kormány-
jlesen kongruens nem-
m a gazdasági magyar-
nél inkább emelkedik a
e, annál jövedelmezőbb
yákországban és a Her-
ez a viszony máris
alakul mireánk nézve.

hitelszükséglet kielégí-
nkon, a takarékpénztá-
téseken kívül különö-
ontjából a járási segély-
A bonyolódott birtok-
nyilvántartására szolgáló

önny.
govinai földbirtokviszo-
t, örökösödő joggal bíró
zabados paraszti) sok aka-
országos kormány mező-
az utjába, sőt egyelőre
ál a földadó rend-
De annyira mélyen
nyokban és a délszláv
ulyos hiba volna köny-
A szabad parasztok
zaporodása lassanként
ást, amit az országos
teveszt.

valamint az okszerű
vé tételében bizonyára
zre az idegen telepesek,

bevándorlását az országos kormány hathatósan
előmozdítja.

A bosnyák-hercegovinai mezőgazdasági
politikának mindazokra a céljaira és törekvé-
seire, a melyeket itten csak futólagosan és
vázlatosan érintettem, később külön cikkek-
ben részletesen fogok foglalkozni. Itt ugy-
zólván pillanatnyi fölvetelben óhajtottam a „Köz-
telek” közönsége elé állítani az országos kor-
mány mezőgazdasági tevékenységének a hal-
vány képét. Ugy hiszem azonban, ez a kép is
fogalmat nyújt arról, hogy a szakavatott buzgóság
és meleg szeretet igyekezik a bosnyák gazdát
a gyarapodásnak és az okszerű haladásnak az
utjain kalauzolni, a melyek egyedül vezetett-
hetnek meglegedéshez és boldoguláshoz.

Nincsen itten szó káprázatos rendszerek-
ről, új elméletekről, hanem a bosnyák sorsá-
nak emberségessé tételéről. Az országos kor-
mány intézkedéseit ebből a gyakorlati szem-
pontból kell megítélnünk, amint hogy gazdasági
intézkedései ebből a gyakorlati szempontból
fakadnak.

Szokolay Kornél.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

378. kérdés. A „Köztelek” 59-ik számá-
ban egy hordozható pálinkafőző-készülék van
leírva, miután egy olyat beszerezni szándéko-
zom, kérem a „Kérdések” rovatában alábbi
kérdéseim betenni:

1. Van-e már ily fajta pálinkafőző-készülék
használatban és hogyan vált az be?

2. Hányszor lehet azzal pl. törköly- vagy
gyümölcscefrével 24 óra alatt pálinkát
főzni?

3. Mennyi pálinkaégetési illetéket kell
egy ily kazán után 24 órára fizetni?

4. Mily nagy helyre van egy ily készülék
felállítására szükség? B. A.

379. kérdés. Hol lehetne kapni egy
pollandchina fajta malacot és tenyésztése
milyen viszonyok közt fizeti ki magát? (keresz-
tezve.) K. Zs.

380. kérdés. Heremagszükségletemet a
folyó évben egy vidéki kereskedőnél szerez-
tem be.

A kapott löhermaggal egy oly tábla lett
bevetve, a melyben ember emlékezete óta
semminemű hereféle nem volt.

A védnövény leitariása után száz és
száz arankafolt látható.

Kérem, hogy ez esetben az illető keres-
kedő a vevével szemben a mag arankamentes-
ségeért felelős-e és ha igen, követelhető-e tőle
kártérítés bírói uton, miután békés egyezkedés-
ről mit sem akar tudni. Sz. Gy.

Felelet.

Hordozható pálinkafőző készülék. (Fele-
let a 378. kérdésre.) Ugy vélem, hogy a kérdés
a Reichel és Heiszler cég által készített és
e sorok írója által konstruált, illetve javított
pálinkafőző készülékre vonatkozik. E készülék
többféle nagyságban szerezhető meg; az első,
amelyet én készíttettem és amely a m. kir.
kertészeti tanintézetben van használatban, 160
liter űrtartalmu. Ennek töltési képessége 40-vel
számítva 128 liter, a szeszadó-törvény szerint
napi termelő képessége ennek 4-szerese =
512 liter, mely 510-re kerekítendő ki. A terme-
lési adó, törkölyre 2 fok alapján számítva,
24 órára 10² hektoliterfok szesz után 3 frt
57 kr., gyümölcscefrére, borseptrére 3 fok
alapján 15³ hektoliterfok szesz után 5 frt
36 kr-ra adódik ki. Tapasztalataim szerint egy
lefőzésre kell 3-4 óra, a szerint mivel és
hogyan dolgozunk és így 24 óra alatt 6-8
töltést számíthatunk, vagyis 7¹⁰—10¹⁰ hek-
toliter cezfrét stb. dolgozhatunk föl. A készülék

kitűnően dolgozik és bármit főzhetünk le rajta,
ára az említett nagyságban 400 frt.

Dr. Győri István.

Polland-china sertés beszerzése és ten-
nyésztése. (Felelet a 379. kérdésre.) Polland-
china tenyészmalacot iránt forduljon a gr. Ester-
házy-uradalom gazdasági vezetőségéhez Tata-Tó-
város, vagy Pick Oszvaid importörhöz (Bpest,
VIII. Külső-Kerepesi ut 1.).

A polland-china, kivált a nálunk már
honosított (amilyen a tatatóvárosi), mindenütt
ott is eredménytelten tenyészthető, a hol a
mangalicza, mert e disznó fej és tarkóalakulá-
sa, aránylag erőteljes lábai, sűrűbb szőrzete
a nyájban való tartást is lehetővé teszi, külö-
nösen keresztetett, individuuumokkal.

Legjobb a célt gyorsan érő husos árura
irányítani, minek az előállítására, ha gyök és
gumós növények s tejhulladékok is rendelkezé-
sére állnak, annál biztosabb a jó eredmény.

m. k.

Elarankásodott löherés. (Felelet a 380.
számu kérdésre.) Kérdéstevőre nézve elég
kellemetlen, hogy az aranka jelenlétét csak
ujjonvetett löherés tábláján konstatálhatta. Az
ily kellemetlenség könnyen elkerülhető, ha az
elvetendő löhermagot valamely vetőmagvizsgáló
állomás által arankára megvizsgáltatja (l. 1897.
évi „Köztelek” 550. oldal), mert így már a
zsákban konstatált aranka folytán a magot a
kereskedőnek visszautasíthatja és más magot
szerez be.

A kereskedő az általa eladott vetőmag-
vagnak úgy arankamentességéért. — mint
egyéb tulajdonságaiért — az 1894. évi XII.
t.-cz. 51. §-a és 1895. évi XLVI. t.-cz. 7. §. 6.
pontja értelmében — feltétlenül szavatolni
tartozik. Tehát említett törvény rendelkezése
szerint löherés táblájának elarankásodása miatt
bírói uton is követelhet a vetőmagot eladó
kereskedőtől kártérítést.

Pörösködés előtt azonban tessék számot
vetni, hogy bír-e biztos bizonyítékokkal arra
nézve, hogy löherése tényleg a kereskedőtől
vásárolt mag arankássága következtében
arankásodott-e el.

Ne téveszszük ugyanis szem elől, hogy
alkalmas körülmények között igen gyakran el-
arankásodhatik valamely löherés azon esetben
is, ha a bevetett területen azelőtt soha here-
féle nem volt és a bevetett mag is aranka-
mentes volt. T.

Gazda és állatorvos.

A „Köztelek” 64. számában e czímalatt meg-
jelent cikkünkre alábbi reflexiót vettük, melyet a
65. számban megjelent helyreigazítás folytán
tárgyalanná vált bevezető résznek kihagyásával,
a következőkben szöszertint közlünk:

Azon tény, hogy az állatorvosi szak-
ismeretek elsajátítása csupán teljesen befeje-
zett középiskolai műveltség megszerzése után
lesz lehetséges, olyan különös és érthetetlen
indulatba ragadja a cikkíró, hogy rögtön kész
a nagy nyilvánosság előtt, annak leghivatottabb
fórumán, a „Köztelek” hasábjain éppen nem
izléses alakban álláspontjának védelmére az
érettségi bizonyítványt, a gazdasági tanintézeti
végbizonyítványt és az állatorvosi oklevelet
párhuzamba vonni.

Nem szándékozom e fejtegetésekben cikk-
író, de meg kell jegyeznem, hogy „az
állatorvosi kvalifikáció tekintélye abszolút
nem a gazda kvalifikációjának rovására tör-
ténik”, hanem csakis azon czélből, hogy a
gazda minél alaposabban képzett és hivatott
állatorvost vehessen igénybe, ha arra szükség
lesz. A mai viszonyok között úgy áll a dolog,
hogy ezen pályát sokan nem azért keresik fel,
mert arra hivatottságot éreznek, hanem mert
más pályán „letörték”. Ennek következménye
azután az, hogy a gazda sok esetben kárát
vallja az ilyen „szakértő” beavatkozásának.
Ha azután a magas miniszterium közvetlen

tapasztalatok után arra a meggyőződésre jut,
hogy e tarthatatlan állapot — éppen a gazdak
érdekében — megszüntetve legyen, akkor nem
indokolt a felháborodás, s a harag tentájával
megirt cikik. Talán éppen az ellenkező eljárás
volna helyénvaló. Az évek folytán olyan állat-
orvosi karral fogunk bírni, a mely már kora
ifjuságától kezdve, minden kapkodás nélkül
ezen pályára fog — hivatottságánál fogva —
igyekezni, hogy milyen tekintélyt fog magának
kivívni, az működésétől fog függni, s ha bár-
milyen nagy lesz is az a tekintély, az nem
fog a gazda rovására menni, mert azt igen
jól tudja a cikkíró ur, hogy a mennyei ha-
talmasságtól kezdve lefelé az utolsó cseléd-
gyermekig az összes — tudománytal, kereske-
delemmel és iparral foglalkozó és gazdálkodó
emberiség igen kevés kivétellel a gazda részére
alkot és működik. És nem hallani felszólalást
sem az ellen, hogy az építész, aki a gazda
házát, épületeit emeli, vagy a mérnök ellen, a
ki határát méri, sem az orvos ellen, a ki
cselédeit gyógyítja, sem az ügyvéd ellen, aki
ügyeit védelmezi, sem az eső ellen, a mely
a szükség idején elmarad, sem a felszámitha-
talan stb. stb. ellen azon panaszt, hogy a
gazda tekintélyén akarna a nagy közönség
előtt emelkedni.

Mindenki teljesíti a feladatát, s az egyéni
tekintély, a melyet tudásával elér, jogosan
megilleti, minden összehasonlító cikik nélkül is.

Az állatorvosi szak ma már nem való
dilettánsoknak. A gazda ért az állatorvoslás-
hoz, de ha állatorvosra van szüksége, minden-
esetre óhajt legalább annyit, hogy az többet
értsen a dologhoz, mint ő. Már most azért
haragudni és epéskedni, mert az illetékes
tenyészők a gazda ezen jogos óhaját meg
akarják valósítani, éppen nem indokolt.

Brummel Gyula.

Eszem ágában sem volt azt állítani, hogy
a gazda az állatorvosok alaposabb kiképzése
által ne nyerne. Sőt éppen ellenkezőleg, siet-
tem kifejezést adni annak, hogy az állatorvosi
kvalifikáció emelése s eként az állategészség-
ügyi szolgálat tökéletesítése első sorban is a
mezőgazdaságra nézve nyereség. Azt sem állí-
tottam, hogy az állatorvosi főiskola indokolat-
lanul kívánja meg hallgatóitól az érettségi.
Ez bizonyára együtt jár az alaposabb kiképzés
előfeltételeivel s együtt jár a főiskola egyetemi
színvonalával.

Paraszt észjárásommal pusztán abba
nem tudtam és nem tudok belenyugodni, hogy
az állatorvosi szakképzés szempontjából a
gazdasági tanintézetek végbizonyítványa ne
érjen annyit, mint az érettségi. Nem tudtam
azután természetesnek találni, hogy az állat-
orvosi szakoktatás a felső gazdasági szak-
oktatás egyetemes színvonalán felül emelked-
jék. Örvendetes, hogy emelkedett, de sajnálatos,
hogy alatta maradtunk, Szabad legyen kijelen-
tenem, hogy ebbe a helyzetbe való bele nem
nyugvás nem az én csekélységem fix ideája,
hanem egy számottevő kör egyértelmű fel-
fogása is megnyilvánult ebben.

A cikkíró által bizonyos tudálos-fölény-
nyel összehordott szofizmák nem alkalmasak
arra, hogy okoskodásaimban egy különczködő
agy főbortjait látassák, amint hogy ez a szándék
kiri belőlük.

Érvel ugyanis azzal, hogy miért nem
történik felszólalás a mérnök, az ügyvéd s az eső
ellen, melyek pedig szintén csak a gazda
munkatársai? Ne legyünk ilyen furfangosak.
A mérnök és az ügyvéd tudománya semmiféle
rokonságban nem áll a szakképzett gazda
ismereteivel. Egyenesen a hülyeség vádját
emeljük az ellen, akinek az ilyenféle össze-
hasonlítások szándékát imputáljuk. Az állat-
orvos ismeretei azonban szoros rokonságban
állanak a gazdasági tanintézeteken terjesztett
ismeretekkel. E két összehasonlítása már
nem hülyeség, e két kvalifikáció már a leg-

természetesebb feltételek között volna fokozatosan egymásba ille-zhető.

Hivatatlan vitatkozás ennek a kérdésnek nem használ, a felfogásokat egymáshoz nem közelíti. Hivatottjai ennek a kérdésnek is vannak, akik bizonyára több szerencsével nyugtathatják meg az érdeklőket a szóban forgó intézkedés alapjaitól, mint azt czikkíróknak tenni sikerült. Sajnálom, hogy ez e helyen meg nem történt.

Igyekszem a „Köztelek“ hasábjain olyan vélemények kifejezést nem adni, amely az előttem számottevő véleményekből a nyilvánossághoz jogot nem merit. S így bar respektussal hajlom is meg azoknak a hivatott-ága előtt, akik az állatorvosi főiskola szervezetének megállapítására illetékesek voltak, másfelől respektussal hajlom meg azok előtt is, akik a gazdasági tanintézetek végbizonyítványainak mellőzésében, meg egyetemes szakoktatásunk rangon alul maradásában nehezítésre látnak okot s akiket megmutogatni nem tudok, de bárki is sürően rájuk talál a magánérdekezés közben. Ez a tudat erősít meg ahhoz, hogy véleményemet fentartsam s magamat a czikkíró által összetörve ne érezzem.

Buday Barna.

V E G Y E S E K.

Mai számunk tartalma:	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	1246
Közmagtárak és gabonaértékesítő szövetkezetek.	1246
Bosnyák mezőgazdasági politika.	1250
Gazda és állatorvos.	1251
Növénytermelés.	
A széna készítésről, különös tekintettel a lobronkon való szárítására.	1248
Lótenyésztés.	
Kocsilovak helyes betanításáról.	1249
Levelszekrény.	1251
Vegyecsek.	1252
Kereskedőiem. tőzsde.	1253
Budapesti gabonátőzsde. — Szeszűzet. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (engros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár.	1254

Hatalozás. Szentmihály Sándor földbirtokos, OMGE. tag, folyó hó 12-én életének 34-ik évében Győrött elhunyt.

Új permetező anyag vasúti szállítási kedvezménye. A kereskedelmiügyi miniszter az „Önműködő“ (l'Automatique) permetezőhöz szükséges permetező anyagok vasúton való szállításánál kedvezményes viteldij-számítást engedélyezett, ha az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, vagy valamely a rendeltetési hely szerint illetékes és erre feljogosított vármegyei, illetve vidéki gazdasági egyesület, végre a törvényhatósági közigazgatási bizottságok utján a vármegyei alispánok által kiállított igazolványok alapján kerülnek feladásra.

A szóbanforgó permetezőanyag a m. kir. államvasutak összes vonalain, tetszés szerinti feladásnál, ugyanazon szállítási kedvezményben részesül mint a kékgálicz, vasgálicz stb., az az erre

nézve is az A) osztály díjtétele nyer alkalmazást. Tekintettel arra, hogy ezen permetező anyag főalkatrészét a rézgálicz képezi az áru bevallásánál a „rézgáliczkeverék“ elnevezés használandó.

Szeszmonopólium Belgiumban. E czím adható annak a törvényjavaslatnak, melyet egynehány képviselő a legközelebbi napokban fog a belga kamara elé terjeszteni. Indító oka ama szűkösség, mely alig bír más államban oly elterjedtséggel, mint Belgiumban. Fogyasztása évenként 75.000.000 liter alkohol (50 fokos), vagyis 12 liter fejenként. 1870-től 1894-ig a lakosság csak 24 százalékkal szaporodott, míg az alkohol fogyasztása 54 százalékkal emelkedett. Belgiumban 195 ezer ital-mérő üzlettel bír, vagyis egy esik 36 lakosra (asszonyokat és gyermekeket hozzászámítva.) A szóbanforgó törvényjavaslat következőket kívánja: 1. Az alkohol termelése kizárólag az állam által történjék. Mindama szesz italok, melyek 18 foknál magasabb alkoholtartalmuak „alkohol“-nak tekintendők. 2. Külföldi szeszt csak az állam hozhat be az országba. Absinth gyártása és behozatala szigorúan tiltva legyen. 3. Tiltassék meg magánfeleknek szeszfőzőkészületek tartása. Kivételes esetekben csakis a kormány adhat évről-évre meghosszabbítható engedélyeket. 4. A jelenleg létező főzdek a törvény életbelépésekor beszüntetik az üzemet és tulajdonosai a kincstár részéről kártalanításban részesülnek. Ezen kártalanítás egy liter 50 százalékos alkohol után 7 centimes és az utolsó 5 év alatt termelt mennyiség alapul vétele mellett számítandó ki. A pénzügyminiszter megbízandó 50 év alatt törlesztés alá kerülő járadékkötvények kibocsátásával, hogy a kártalanításokat kifizethesse. 5. Évente királyi határozattal megállapítandó ama szeszmenyiség, mely a fogyasztás céljaira kerülhet. 50 millió litert sohasem haladhat meg. sőt évente 2 millió literrel mérséklendő, a míg egy bizonyos — még megállapítandó — mennyiségre lepad. 6. Ugyanezen királyi határozat megállapítja az eladási árakat. Az első évben az eladási ár 200 frank legyen hektoliterenként hordó nélkül. Ezen ár évről-évre emelendő. 7. A szeszfőzés alá kerülő nyersanyagoknak legalább fele a belföldön fedezendő. 8. A mezőgazdaság céljaira szükséges melléktermények, hulladékok a belföldön önköltségen árusítandók. 9. Az alkohol eladásából az állam beszedi a) a termelési költségeket, b) a felügyelet költségeit, c) a kisajátított főzdek kártalanítási összegének törlesztését és kamatját. 10. Az állam a szesz italoknak eladását eszközli 150 literen felüli mennyiségekben és készpénz mellett. 11. Az ipari célokra szolgáló szesz 150 literen felüli mennyiségekben az állam által denaturálendő és 10 százalékos haszon mellett adatik el. Ennek a nagyjelentőségű törvényjavaslatnak a sorsa a mi viszonyaink között is a legnagyobb figyelmet érdemli meg, mert a szesz egyed-árusítása által a fogyasztási adókon kívánatos és számottevő könnyítések volna-nak tehetők.

Aratási eredmények. A földmívelésügyi miniszternek legutóbbi hivatalos jelentése szerint buzatermésünk ez évben 37.3 millió métermázsát tesz ki. A július 30-iki termésbeclés 36.9 millió métermázsát mutatott ki. A rozstermést 11.98 millió métermázsára teszi a beclés, amely mennyiség a július 30-iki beclésnek majdnem teljesen megfelel. A legutolsó becléshez képest tehát a javulás a két fő kenyérterményben alig fél millió métermázsát tesz ki, ami számba nem jövő mennyiség. Tekintettel arra, hogy Ausztriában gyenge volt a termés, a belfogyasztás fedezésén felül maradó 9—10 millió métermázsza buzát Ausztria is könnyű szerrel elfogyaszthatja; a monarchia közös vámterületének tehát buza-

kivitele ez évben sem lesz. Számításba véve Románia és Oroszország inséges gabona-termését: mindezen körülmények arra a következtetésre utalnak, hogy a buza árának az ősz folyamán emelkednie kell.

Az éjszakkéleti vármegyei szövetkezetek szövetsége a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület által indított mozgalom eredményeül Szatmár székhellyel megalakult. A Szatmár-, Szilágy-, Ugocea és Máramaros vármegyék szövetkezeteit felölelő szövetség alapszabályait a központi hitelszövetkezet tudomásul vette azzal az ígérettel, hogy a szövetség titkári teendőit is elintéző állandó képviselőt fog a szövetség központjába kiküldeni. Ez intézmény minden esetre nagyban elő fogja segíteni azon a vidéken is megindult szövetkezeti mozgalmak terjedését. A szövetség ügyeinek ideiglenes intézését György Endre a közp. hitelszövetkezet igazgatója, Domahidy Sándor a Szatmármegyei Gazdasági Egyesület alelnöke és Poszvek Nándor, ugyanazon egyesület titkára, vállalták el.

Baromfi keresztezési kísérletek Irta: Hrcblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő. Ily czím alatt a földmívelésügyi m. kir. miniszter kiadásában megjelenő „Kísérletügyi Közlemények“-ben egy baromfitenyésztési tanulmány jelent meg, melyet a miniszter sok ezer példányban külfön is kinyomatott, hogy mindazoknak, kik a szerzőhöz Gödöllőre a füzet megküldésért fordulnak, az ingyen adható legyen. A füzetet 9 igen szép baromfi kép díszíti.

Az ideai gyapjuaukeziók második sorozata szeptember 20-án veszi kezdetét. Ezen aukeziósorozaton nevezetesen a bárány-gyapjuk értékesíthetők mindenkor legjobban. A fel-szállításhoz szükséges nyomtatványokat — fuvarlevelet és nyirási kimutatást — az érdekelteknek Heller M. s Társa czég (Budapesten) egyszerű levelezőlapon való megkeresésre rendelkezésére bocsátja.

Terményvásár. A zemplén vármegyei gazdasági egyesület a f. évi augusztus hó 24-én tartja meg S.-A.-Ujhelyben a vármegyeihaza nagytermében szokásos évi terményvásárját. A vásár d. e. 9 órakor nyitattik meg és d. u. 1 órakor záródik; a bejelentések határideje és az 5 kilós zsákokban elhelyezendő minták beküldésének határnapja augusztus hó 15-ike bezárólag. A mult években megtartott enemű vásárok fényes eredménye azt a reményt táplálják az egyesületben, hogy az ezidei terményvásár, tekintettel az aratás jó voltára, még sikeresebb lesz, mint az előző éviéik. Ép azért felhívjuk a gőz- és műmalmok, a sörgyárak, valamint nagy- és kiskereskedőink figyelmét ezen terményvásárra. Az 1898. évben tartott terményvásáron 25 kereskedő volt jelen. Eladásra be volt jelentve: 25 ezer métermázsza készárpa és 6—7 ezer métermázsza cséplés alatt levő árpa; 4 ezer métermázsza buza; 150 métermázsza rozs; 3 ezer métermázsza zab és 50 métermázsza lencse. Az árpa 7 frt 50 kr és 8 frt 85 kr között lett keresve; feltételeesen eladott körülbelül 80 kocsis rakomány. A terményvásárra vonatkozó mindennemű fölvilágosítással szivesen szolgál az egyesület titkári hivatala (S.-A.-Ujhely, vármegyeháza), egyszerű megkeresésre is.

Gyümölcsbevitel Romániába. A földmívelésügyi miniszter értesítése szerint a román kir. kormány, friss gyümölcs- és vetemény (főzdelék)-féléknek a királyság területére való beviteli engedélyt, az ezen áruk származását igazoló származási bizonyítványok felmutatásának kötelezettségéhez kötötte.

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 56-50-57 - frt, élesztőszesz 57-57-50 frt, nyerszesz adózva 55-50-56 - frt, nyerszesz adózatlan (szkontingens) 15-15-50 frt, denaturált szesz 18-75-19 - frt. Kontingens nyerszesz - - - - -

Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútfőállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendő.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetsége jelentése. 1899. aug. hó 12-ről.

Az elmúlt napok forgalma emelkedett. A kereslet erős és a beküldés is növekedő volt, főleg gyümölcs, vad és zöldség érkezett tömegesen.

Husneműek élénk keresletnek örvendtek. Bpesti marhahús hátulja 52-58 kr, eleje 46-52 kr, borjú egészben 50-56 kr, hátulja 60-64 kr, eleje 50-54 kr vdtl kilónként.

Baromfi kereslete csökkent. Csirke sütni való 0.70-1.10 frt, rucza sovány 1.10-1.20 frt, liba sovány 1.05 frt drbja.

Vad élénken keresett: szarvas 30 kr, őzbak 65-70 kr kgonként, fogoly 60, fűz 25 kr drbja.

Tej és tejtermékek: teavaj 85-100 kr, főzővaj 56-80 kr, tejföl 24-28 kr, túró 6-8 kr kilója, az utóbbi beküldését nem ajánljuk, miután jelenleg éppen nem keresik.

Tojás ára emelkedik, alföldi 30-30.5 frt, erdélyi 28-29 frt ládánként.

Zöldségféle keresett, beküldését ajánljuk, főleg paradicsomot, uborkát, káposztát, hagymát és friss gombát. Idei lenesét q 10 frton értékesítettünk.

Gyümölcs: alma édes 8-9 frt, körte izemhart 25-30 frt, kajszin-barack 40-50 frt, szőlő közöns. kevert la 38-42 frt q kelt el, beküldésüket melegen ajánljuk. Görög-dinnye 20-40 frt, sárga-dinnye 8-25 frt 100 drb.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1899. augusztus 14-ről.)

Hus. Marhahús hátulja I. oszt. 1 q frt 51-54, II. oszt. 48-51, III. oszt. 46-48, eleje I. oszt. 47-50, II. oszt. 45-47, III. oszt. 43-45, borjúhús hátulja I. oszt. 60-66, II. oszt. 56-60, eleje I. oszt. 50-56, II. oszt. 44-50, birkahús hátulja I. oszt. 42-46, II. oszt. 40-42, eleje I. oszt. 38-40, II. oszt. 36-38, bárány eleje 1 db 0-0-0, hátulja - - - - - , sertésbús magyar szalonnával elsőrendű 1 q 47-47.0, vidéki 36-44, sertésbús pórkölt 0-0-0, sertésbús szerb szalonnával - - - - - , szalonna nélkül - - - - - , sertésbús füstölt magyar - - - - - , idegen (vidéki) - - - - - , sonka nyers 1 kg. 48-60, füstölt belf. csonttal 0-48-0-75, csont nélkül 0-75-0-85, sonka füstölt külf. csont nélkül - - - - - , szalonna sózott 1 q 44-0-45-0, füstölt 50-52, sertészsír hordóval 49 0-51-0, hordó nélkül 47-0-49 0, kolbász nyers 1 kg. - - - - - , füstölt 72-80, száizami belföldi 125-165, külföldi - - - - - , malacz szopós élő 1 db 0-0-0-0 - - - - - , tisztított 0-90-1- - - - -

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1-20-1-30 csirke 0-50-0-70, káppan hizott 0-0-0-0, sovány 0-0-0-0, rucza hizott 2-240, sovány 1-10-1-30, lud hizott 4-50-6- - - - - , sovány 1-80-2-40, pulyka hizott 0-0-0-0, sovány 2-20-2-40. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-60-0-70, 1 kg. - - - - - , csirke 1 db 0-40-0-50, 1 kg. - - - - - , káppan hizott 1 db 0-0-0-0, 1 kg. - - - - - , récze hizott 1 db 1-00-1-20, 1 kg. 50-60 félkővér 1 db 0-0-0-0, lud hizott 1 db 1-80-2-50, 1 kg. 65-0-70, félkőv. 1 db 0-0-0-0, 1 kg. - - - - - , pulyka hizott 1 db 0-0-0-0, 1 kg. - - - - - , félkővér 1 db 1-80-2-50, 1 kg. 50-50, ludmáj 1 db 30-0-80, 1 kg. 1-20-1-20, l. dszir 1 kg. 0-8-1-00, idei liba 1 db - - - - -

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 0-70-0-70, csuka 0-0-0-0, ponty (dunai) 0-60-0-70, süllő - - - - - , kecsge 0-0-0-0, márna - - - - - , czompó 0-30-0-40, angolna 0-0-0-0, apró kevert 0-18-0-20, lazac - - - - - , pisztráng 0-0-0-0.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-08-0-08 lefölözött 0-06-0-06, tejszín 0-0-0-0, tejföl 0-26-0-28 tehénvaj (tea) 1 kg. 0-85-1- - - - - , I. rendű 0-60-0-70, II. r. 0-50-0-60, olvasztott 0-50-0-60, Margarin I. rendű 0- - - - - , II. rendű 0- - - - - , tehéntúrós 0-06-0-12, juh-túrós 38-40, liptói 0-30-0-50, juhsajt 0-32-48, emmenthali sajt 1-10-1-20, groji sajt 0-50-0-60.

Liszt és kenyérmű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13-0-13-0, barna kenyér 11-0-11-0, rozskenyér 11-0-11-0. Buzaliszt 00 sz. 1 q - - - - - , 0 - - - - - , 1 - - - - - , 2 - - - - - , 3 - - - - - , 4 - - - - - , 5 - - - - -

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stokerai 24-30, borsó héjas magyar 4-00-5- - - - - , koptatott magyar 13-15, külföldi 13-17, bab fehér apró 6-7 nagy 6-0-7-5, szines 7-0-8-0.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 30-0-31- - - - - , II. oszt. (1440 db.) 2-0-30-0, meszes - - - - - , orosz tojás 100 db. - - - - - , tea tojás 2- - - - - 2-50, törött tojás 0- - - - - 0- - - - -

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0- - - - - 0-00 1 b 3,0-4,0, Petrezselyem 100 kötés 0- - - - - 0-0, 1 q 3- - - - - 5-00

zeller 100 drb 0-40-0-50, karalábé 40-60, vöröshagyma 100 köt. 0-60-1-70, 1 q 2-40-5-50, fohagyma 100 köt. 50- - - - - 80, 1 q 9- - - - - 15- - - - - , vörösrépa 100 drb 0-60-0-65, fehérrépa 0, fejeskáposzta 3-50-6-0, kelkáposzta 100 db 0-5-1-0, vöröskáposzta 5- - - - - 6- - - - - , fejesaláta 0-70-1- - - - - , kötött saláta 0-40-80, burgonya, rózsá 1 q 1-60-2-20, sárga 2-60-3- - - - - , külföldi - - - - - , fekete rétek 100 drb 0-50-0-60, uborka nagy salátának 100 drb 75-1-50, savanyítani való 100 db 25-40, savanyított 80- - - - - 0-90, zöld papr. 20-30, tök főz. 5-6, zöldbab 7-0-8- - - - - , zöldborsó hüvelyes hazai 1 kg. - - - - - , fejtett 1 lit. 0- - - - - , tengeri 100 cső 4-7, karfiol 100 drb 16-20- - - - - , paradicsom 1 kg. 4- - - - - 5- - - - - , spárga 0- - - - - 0- - - - - , torma 1 q 10-12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 9-12, köz. alma 6-9 fajtörte 13-16, közönséges körte 10-14, szilva magvaváló 0-0-0- - - - - , vörös 0-5-0-7, meggy faj - - - - - , közönséges - - - - - , ringló 10-14, barack kajszin 45-50, ősz 20-60, dinnye görög nagy 10 drb 1-6-3- - - - - , kicsi 10-16, sárga faj 8-0-20-0, 1 kg. közönséges 8-7, szőlő 1 kg. 25-0-35-0, csemege - - - - - , dió (faj papirhéjú) 18-24, közönséges 14-0-20- - - - - , mogyoró 28-32, gesztenye magyar 0- - - - - , olasz - - - - - , narancs messinai 100 db 0 - - - - - , puglai - - - - - , mandarin 0-00-0-00, citrom 1-20-1-60, füge hordós 1 q 18-20, kuszorus 18-20- - - - - , datolya 38-42, mazsolaszőlő 38-70 egres 1 lit. 0- - - - - 0- - - - - , eper 1 kg. 0- - - - - 0- - - - - kr.

Fűszerek italok. Paprika és I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-30, csöves - - - - - , (száritott) - - - - - , köménymag - - - - - , borsókamag - - - - - , mák 1 q. frt 25-30, méz csurgatott 0-30-0-40, sejtékben 1 kg. - - - - - , szappan szín 20-25, közönséges - - - - - , fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-50, vörös asztali palackban 0-40-0-50, házi pálinka palackban - - - - - , ásványvíz palackban - - - - -

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester utcza. 1899. aug. 15. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott közegekben 70 szekér réti széna, 15 szekér muhar-8 szupszalma, 5 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányzalma, - szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabostükköny, böles siba), 200 zsák szecska. A forgalom lanyha. Árak q-ként a következők: réti széna 180-280, muhar új 190-240, szupszalma 130-160, alomszalma 130-150, egyéb takarmány - - - - - , lóhere - - - - - , takarmányzalma 0-0-0- - - - - , tengeriszár - - - - - , luczerna 250-260, sarju - - - - - , szalmaszecska 190-200, széna - - - - - , új - - - - - , zabostükköny 240-260. Összes tocsis:ám 113 súly 123600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. Augusztus hó 14 én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 622 drb belföldi, - db galicziai, - db tiroli, 48 db növendék élő borjú, - db élő bárány; - drb belföldi, - drb galicziai, - drb tiroli, - drb bécsi, - drb növendék borjú, - drb élőtt bárány, - drb élő kecske, - drb élőtt. Borjúvásár vontatott lefolyású volt.

Árak a következők: Élő borjú: belföldi - - - - - , kivételesen - - - - - frt; dbonkint, 34-43 frt; kivételesen - - - - - 45 frt; sulyra, növendék borjú 21-26 frt; kivételesen - - - - - frt; dbonkint, - - - - - frt; sulyra élőtt borjú: belföldi - - - - - frt; tiroli - - - - - frt; galicziai - - - - - frt; növendék borjú - - - - - frt; dbkint, élőtt bárány 0-0-0 - - - - - frt; bécsi élőtt borjú - - - - - , kiv. - - - - - frt; sulyra. Élő bárány 0- - - - - frt; kivételesen frt; élő kecske - - - - - frt; páronkint. Hízalt ürü - - - - -

Budapesti juhvásár. 1899. aug. hó 14-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hízalt ürü 785, feljavított juh 557, kisorolt kos 524, kiverő juh - , bárány - , kecske 23, boszniai - , szerbiai 316, angol keresztetés - , romániai - durvaszörü - db.

Birkavásár vontatott lefolyású volt.

Árak a következők: Belföldi hízalt ürü 19-21- - - - - frt; páronkint, 22- - - - - 23-0 frt; 100 kiló élősúly szerint, kiv. 24- - - - - frt; feljavított juhok 14-18-0 páronkint, 20-00 21- - - - - frt; sulyra, kisorolt kosok 11- - - - - 14- - - - - pár., kiv. frt; kiverő juh 8-11- - - - - páronkint, 16-18- - - - - , kiv. frt; sulyra, bárány - - - - - , kecske 14-0, kiv. - - - - - frt; pár. anya juh 0- - - - - pár., - - - - - suly, szerbiai 12- - - - - - - - - - anyajuh - - - - - frt; páronkint, 100 kiló után - - - - - frt

Bécsi vágómarhavásár. 1899. aug. 14. A bécsi marha- és huspénztár jelentése.

Összes felhajtás 5909 db. Ebből magyar 4346 db, galicziai 482 db, bukovinai 243, németországi 883 db, hizott 2995 db, legelő 976 db, fiatal 1938 db, ökör 3936 db, bika 836 db, tehén 803 db, bivaly 334 db.

Szombaton a vesztégyvásárra 222 drb hajtatott fel. Különösen nagy volt a felhajtás legelő ökrökből s ennek következtében árak 100 kgkint 50 krral csökkentek. A marhák üzlete ma élénk volt, árak 100 kgkint 5 krral emelkedtek. A fiatal marhák üzlete szintén lanyha volt, Zárlatkör sok eladatlan maradt.

Árak: prima magyar 33-36- - - - - (- - - - -) frt, szekunda 29-32 frt, tertia 25-28 frt. Galicziai prima 34- - - - - 37- - - - - (- - - - -) frt, szekunda 30-33 frt, tertia 27-29 frt. Német prima 36-39- - - - - (- - - - -), szekunda 33-35, tertia 29-32 frt. Konzervökrök. 20-28 - - - - - é. s., rosszabb minőségű - - - - - frt é. s. Bika 23-34- - - - - () frt é. s., tehén 20-30 frt és bivaly 16-22- - - - - frt é. s. (Kizárólagosan élőszulyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmesezők, hogy egy és ugyanazon eladó, a jobb minőségű állatok kg.-jáért p. o. 40 frt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztégyvásár ezentúl szombaton tartassék meg. A vesztégyvásárra felhajtandó állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra és Trencsénmegyék és Nagy-Mihályról (Zemplénmegye).

Bécsi szarómarhavásár. 1899. aug. 3-án. Felhozott: 3240 borjú, 979 élő sertés, 669 kizsigerelt sertés, 244 kizsigerelt juh, 80 bárány.

Az élő borjúk üzlete változatlan volt, ellenben a kizsigerelt borjú üzlete, a kis felhajtás következtében javult, árak 2 krral emelkedtek. A sertések üzlete változatlan.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borjú 40-62 kr., prima - - - - - kr., primissima - - - - - kr., élő borjú 34-38 kr., prima 40-46 kr., primissima 48-53 (- - - - -) kr., fiatal sertés 42-50 kr., kizsigerelt sertés nehéz - - - - - kr., süldő 50-56 kr., kizsigerelt juh 36-44 kr., bárány páronkint 4-12 kr.

Bécsi sertésvásár. 1899. aug. 14-én. (Schleiffelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 2504 lengyel, 5187 magyar sertés, összesen 7691 drb.

A forgalom élénk volt.

Ára különként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 40-41-5 kr., kivételesen 42 kr., közepes 38-40-0 kr., könnyű - - - - - kr., süldő 38-47 kr.

Bécsi juhvásár. 1899. aug. hó 10-én. Felhajtás: 1834 db juh.

Az üzlet mult heti árakkal változatlan maradt.

Árak: export juh páronként 24- - - - - 25- - - - - , kivét. - - - - - , raczka 22- - - - - , selejtes juh párkint 20-23- - - - - frt

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. - Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. - Társzerkesztő: Buday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangú hazai gyártmány. Göscseplők. Pente ezim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZÉNY-TÁRSULAT BUDAPEST. Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozsánk fordulni. Részletes árjegyzékekkel és szakmai felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Nemesített,

hektoliterenként 78 kgr. súlyu

nyíri rozst

bocsát eladásra vetőmagul a szegegyházi gazdaság q. ként 8 frtért.

Megkeresések a

szegegyházi intézőséghez

u. p. Hajdu-Dorogh intézendők.

Cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

4.648. sz.

Értesítvény.

A budapesti cs. és kir. katonai élelmezési raktár számára az önkezelési szükségletként 4.900 métermáza rozs és 3.450 métermáza zab kereskedelmi szokványok alapján fog bevásároltatni.

A beszállítás az alább megnevezett raktárakban, a meghatározott részletekben és időben eszközöndő.

Raktárba		No- vember	De- cember	Január	Febr- ruár	Már- cius	Április
		1899.			1900.		
A vácsi határon		rozs	500	500	500	500	2.400
		zab	900	900	900	750	
Az élel- mezési		1. számú raktárnál					
		rozs	500	500	500	500	2.400
		zab	900	900	900	750	
Összesen							

Az 1. számú élelmezési főraktár a „Laposdülőn“, a 2. számú pedig a II. kerületi Retek-utcában van.

A rozs és zabnak raktárszerű minőségűnek és idejű termésűnek kell lennie. Az eladási ajánlatok levélalakban, tizennégy napnál rövidebb elfogadási határidővel tartalmazva és 1 koronás bélyeggel ellátva, 1899. évi augusztus hó 21-én legkésőbb délelőli 10 óráig a cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságánál Budapesten (Budán, Hadtestparancsnoksági épület) nyújtandók be.

Az ajánlatok lepecsételve s a borítékban: „Szállítási ajánlat rozs és zabra“ felirattal ellátva legyenek.

A fentjelzett szükségletek beszállítására nézve a katonai élelmezési cikkeknek minden kívüli kereskedelmi szokás szerint eszközöndő vételeknél az ezen ügylet számára Budapesten, 1899. évi július 25-én hivatalosan kiállított és a hadbiztosság által betekinthető szokványfüzetben foglalt határozványokon kívül, még a következő határozványok is mérvadók:

1. Az átadás elvileg a kincstári raktárakban eszközöltetik. Ezen kívül a kiírt szükségleti mennyiségek részének szállítására is ajánlatok tehetnek (részlet ajánlatok), és pedig a kívánt beszállítási határidő megjelölése mellett, lefelé egészen 100 métermázasig.

A kincstár fenttartja magának a jogot, csak egyetlen egy cikket is, avagy mennyiségű részeket, az ajánlott mennyiségekből elfogadni.

Az ajánlott gabonának származási helye mindenkor megjelölendő. Hogy ha a szállításnál a katonai díjszabás kedvezménye igénybe vétetik, akkor a származás a vétel helye szerint kitüntetendő.

Külföldi terményű gabona a vételből ki van zárva.

A raktárszerű minőségre megállapított legkisebb súlynál nehezebb zabért vagy kenyérre való gabonáért kárpótlás nem engedélyeztetik.

A kincstári zsákoknak kölesönbe adása csak a zsákonként naponta megállapított 4/10 fillér kölesönj fizetése mellett engedtetik meg.

A bevásárló bizottságukat és vállalatképességüket igazoló és a kereskedelmi és iparkamara, esetleg gazdasági egyesület részéről kiállított bizonyítványok, közvetlenül a hadtest hadbiztosságához beküldessenek.

Vállalkozó részéről óvadék fejében az ajánlati cikkek értéke után számítandó 10%-nyi pénzüsszeg lefizetendő, a mely az ügylet megkötése után legkésőbb 5 nap alatt letételestíveendő.

2. Az 1899. évi december hó végéig beszállítandó zab és rozs árának kifizetése 1900. január hó folyamában eszközöltetik, a további részletszállításokért azonban az esedékes pénzüsszeg az időnként eszközölt beszállításokhoz képest fog kiengedtetni.

Ezen fizetési mód még az esetben is fenttartatik, ha a kellően rendelkezésre álló raktárhelyiségek miatt a szállítónak a korábbi beszállítás megengedtetnék.

3. A szállító által a kötelevényben határozottan fölemlítendő, hogy a vétel-ügylet lebonyolítása az e végből a katonai élelmezési cikkeknek kereskedelmi módon való szállítása iránt, 1899. évi július hó 25-ről kelt és előtte teljes tartalommal ismeretes szokványfüzet szerint eszközöltetik.

A szokványfüzet a cs. és kir. budapesti és székesfehérvári élelmezési raktárnál érkei által megtekinthető és ivenként 8 fillér lefizetés mellett ugyanott megszerezhető.

4. A szükséges nyugtáblevegek után felmerülő költségek a hadsereg igazgatóság terhelik.

Budapest, 1899. július hó 25-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztossága.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő“ nélkülözhetlen támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagdíj egy évre 10 frt. A „MAGYAR SZESZTERMELŐ“ előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

17068/99. szám.

M. gyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

A termeszahajók nyári menetrendje Fiume—Velence és Fiume—Ancona között.

Fiume és Velence között a legnagyobb kényelemmel berendezett gyorshajók közlekednek, melyek az I. helyen kívül még külön luxus-osztálytal is bírnak, melyek külön teremmel, kitűnő ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzóteremmel és villamos világítással vannak ellátva.

A Fiume—Ancona között közlekedő gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 hálóhelyes ellátott családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megrendelhető. Ezen termes hajók nyári menetrendje f. é. márczius hó 15-étől 1899. évi október 31-ig a következők:

Fiuméből indul Velenczébe minden kedden és szombaton 8 órakor este, csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz, érkezés Velenczébe másnap reggel 7 órakor.

Velenczéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 7 óra 30 perczkor a Sz.-Márk térről, érkezik Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

Fiuméből indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor csatlakozásban a Budapestre este érkező gyorsvonathoz, érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor csatlakozásban a Rómába induló gyorsvonathoz.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 8 óra 30 perczkor csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 6 óra 30 perczkor csatlakozásban a Budapestre reggel induló gyorsvonathoz.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe.

Fiuméből Anconáig vagy Velenczéig a gőzhajón fizetendő:
a luxus-osztályban ágygyal együtt 16 korona
az I. helyen 12 „
a III. „ 6 „

Bécs államvasut és éjszakai vasut p. u. és Fiume közt Budapesten át alábbi menetdíjak fizetendők és p. a gyorsvonaton I. oszt. 36 kor. 70 fillér, II. oszt. 24 kor. 40 fillér és a személyvonaton III. oszt. 11 kor. 80 fillér. Ezen jegyek 8 napig érvényesek, mely idő alatt az utazás Budapesten láttamozás mellett, tetszés szerint megszakítható.

A fentebbi utirányon át Olaszországba közvetlen gyorsvonatu menetjegyek is kiadtnak következő árakon:

Budapest—Firenze—Fiumén át	I. oszt. 75.80 frc. II. 55.45 frc. III. 30.15 frc.
Budapest—Genua—Velenczén át	I. „ 92.50 „ „ 67.25 „ „ 36.55 „
Budapest—Milano—Velenczén át	I. „ 71.05 „ „ 52.85 „ „ 28.70 „
Budapest—Turin—Velenczén át	I. „ 92.25 „ „ 67.10 „ „ 36.45 „
Budapest—Nápoly—Fiume—Anconán át I.	„ 104.45 „ „ 75.55 „ „ 41.05 „
Budapest—Róma—Fiume—Anconán át I.	„ 76.95 „ „ 55.65 „ „ 30.30 „

Ezen jegyeken kívül Budapestre Battaglia, Bologna, Brindisi, Livorno, Padua, Pisa, Verona állomásokra is adtnak ki közvetlen menetjegyek.

Bővebb értesítés nyerhető a magyar kir. államvasutak városi menetjegyirodáiban és Cook-féle utazási irodában, a »Courir« nemzetközi utazási irodában, Abbaziában és Bécsben »Schenker és társa« czégnél Budapesten és Bécsben és Antonio de Paoli czégnél Velenczében, valamint a »Stangen-féle« utazási irodában Berlinben.

Budapest, 1899. évi június hó 27-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Komposztírozott trágyát

leszállított árban, kisebb és nagyobb mennyiségben, az ország bármely irányában vasuton szállít a

Budapest—Szt.-Lőrinczi szemétszállító vasut

IX. Külső Üllői-ut.

Hivatalos vizsgálat bizonyította, hogy ez a lótrágyával és pöczegőrök tartalmával komposztírozott, 2-3 évig érelt trágya sokszorosán felülmúlja a közönséges istállótrágyát.

Minden kérdéskérdésre készséggel szolgál felvilágosítással, ugyancsak küld vegy-bontást (analízist) fenti szemétszállító vasut igazgatósága.

Megkeresésekben kérjük a vasuti állomás esetleg a vasuti szelvényt véltünk közölni.

BÉRLET.

A nagyméltóságu m. kir. földmivelségi minisztérium kezelése alá tartozó

kincstári földbirtok, rév- és hidvámszedési jogok

közül folyó évi október hó 1-től számítandó 1—3 és 6 évi időtartamokra, az alább irt helyeken és időben megkezdendő

nyilvános árveréseken

az alább felsorolt bértárgyak fognak

bérbe adatni,

mely árverésekre a bérteni szándékozók ezennel meghivatnak.

Bérbe adatik:

1. **Temes-Rékáson** a kincstári tisztartóság irodájában **1899. évi augusztus hó 17-én** d. e. 8 órakor: Temes-Rékás és Jezvin községek határában fekvő összesen 504 hold 635 □-öl területű földbirtok **4—10 holdas részletekre osztva**, parcellánként 40—153 frt kikiáltási árral.

2. **Lugoson** a kincstári ispánság irodájában **1899. évi augusztus hó 22-én** d. e. 9 órakor — Fadimák, Kis-Kostély, Nagy-Kostély, Lugashely, Magyar-Szákas, Szilha, Tápia, Zsurest, Baszest, Dubest, Furdia, Hauzest, Kassava, Kurtya, Kuttina, Lenkusest, Rakitta, Szudrias, Temerest, Jeselnica, Teregova és Zsupanek kezségek határában fekvő, **különböző nagyságu** (1—10—50 holdas kisbirtokok és 100—1000 holdas középbirtokok) **összesen 33 birtok** 4270 hold 1042 □-öl kiterjedésben holdankénti 50 kr. — 35 frt kikiáltási árral. Épületek a birtokokon nincsenek.

A csirésai hidvámjog 2727 frt 77 kr. és a **mehádiai hidvámjog** és a hozzá tartozó 397 □-öl telek 1777 frt kikiáltási árral.

3. **Monostoron** az ottani birtokkezelőség irodájában 1899. évi **augusztus hó 24-én** d. e. 8 órakor Monostoron és Remetelunga községek határában fekvő összesen 670 hold 848 □-öl területű kincstári földek. **A szántó-föld területek 2—18 holdas**, — **a kaszálók és legelők nagyobb részletekben.**

4. **Apatinban** a kincstári ispánság irodájában 1899. évi **augusztus hó 27-én** d. e. 8 órakor. A Dautova, Csataalja és Baracska községek határában fekvő összesen 311 hold 156 □-öl területű kincstári birtokok **4—8 holdas részletekben.**

5. **Nagy-Becskereken** a kincstári ispánság irodájában 1899. évi **augusztus hó 29-én** d. e. 8 órakor. Nagy-Becskerek, Perlasz, B.-Gyorgyevó és Mosorin községek határában fekvő különböző (4—400 hold közötti) kiterjedésű, összesen 907 hold 676 □-öl területtel bíró **13 kincstári birtok** (holdanként 1—15 frt kikiáltási ár); továbbá:

A titeli tiszai hajóhid és titeli komprámszedési-jog az ahhoz tartozó épületekkel 5006 frt kikiáltási áron és

az idvari révvám-jog a Temes folyón 1002 frt kikiáltási áron.

6. **Pancsován** a kincstári ispánság irodájában 1899. évi **augusztus hó 30-án** d. e. 8 órakor. Borcsa, Crepaja, Glagon, Temes-Kubin, Lajosfalva és Oppova községek határában fekvő **15 különböző nagyságu** (50—2000 holdas) összesen 5230 hold 336 □-öl kiterjedésű **kincstári birtok**; holdanként 45 krtól 3 frt kikiáltási árral, továbbá:

az oppovai cölöp és rakodási díjszedési-jog,

az oppovai albrechtsdorfi cölöp és rakodási díjszedési-jog és

a bárányosi cölöp és rakodási díjszedési-jog, mindenik 3 frt 30 kr. kikiáltási árral. A földbirtokokon épületek nincsenek.

A bérbeadandó birtokok nagyobb részben ártéri területek, legelők, de vannak bennük jó minőségű rétek és szántók is.

Ajánlatok írásbelileg és szóbelileg tehetők.

Írásbeli ajánlatok 50 kros bélyeggel, 10% bánatpénzzel ellátva, kellő jelzésű és pecséttel zárt borítékban az árverés megkezdéséig az illető kincstári ispánságnál, vagy 3 nappal az árverés kezdetét megelőzőleg az alant irt tisztartóságnál nyújthatók be. Utóajánlatok vagy elkésztett nem vétetnek figyelembe.

Az egyes birtokok kiterjedését, a bértartamát és a kikiáltási árakat részletesen feltüntető hirdetések az illető községekben, valamint a fentemlített kincstári ispánságoknál és alant irt tisztartóságnál közszemlére ki vannak függesztve.

A részletes árverési feltételek ugyanazon **ispánságok**, illetve a **tisztartóságnál** a hivatalos órák alatt d. e. 8—12, d. u. 2—6-ig bármikor megtekinthetők.

Temes-Rékás, 1899. évi augusztus hó 6-án.

8359

M. kir. kincst. tisztartóság.

Diószeghi

Óriásbuzát,

mely már számos év óta **kitünő termést adott** és **rozsa ellen nagy ellenálló képességet tanúsított**, legjobb minőségben **ad el**

a diószeghi cukorgyár

Diószeghen, Pozsony megyében.

8274

Vöröstarka tinó

teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves nálam **minden mennyiségben kapható olcsó áron.**

Későbbi ugyiszintén prima 1-3 éves tarka üsző szállításra vállalkozom.

8368 HENRIK IGNÁCZ Szalónak (Vas megye.)

110412/99 szám.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1900 évben, illetőleg 1902 év végéig a III. osztályú személykocsikban és ajtók elé való sásgyéknékből felmerülő tényleges szükségletnek szállítást biztosítani kívánván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező cikkeket előtűntő jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokot vajaményi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár berendezési (A V) szakosztálynál (Budapest, Andrásy út 73 sz. II. emelet 43 ajtó szám) kaphatók.

A babálszerűen kiállított érvénykint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi szeptember hó 12 iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag és leltárberendezési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen küszimmel látandó el.

„Ajánlat 110412/99 számhoz“

Bánatgézül az ajánlatott árú értéknek 5%-ka legkésőbb 1899 évi szeptember hó 11-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módokot betartása mellett állítanak ki, vágre azok, melyek után nem tétetett be az előirt bánatpénz nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1899 július hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Kapható

egész éven át **legelső rendű fiatal nehéz**

erdélyi igás ökör
Papp Antalnál,
Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandóan 800-1000 darab. 8061

Minden idétlen vetés könnyen lefekszik és termése megszorul.

Ez elhárítható korán érő vetőmag használatával.

Ajánlhatok ennél fogva főleg uradalmaknak

korán érő

őszi buza

vetőmagot.

(Tiszavidéki, aczélos.)

Korán érő buza fajtám a rendes érési időszakra kifejlődik s így a rozsdával nincs érintkezésben.

Legkisebb mennyiség, mit szállíthatok

5 mm.; egy mázsa ára 12 frt 50 kr. zsákkal,

a battonyai vagy aradi állomásra szállítva.

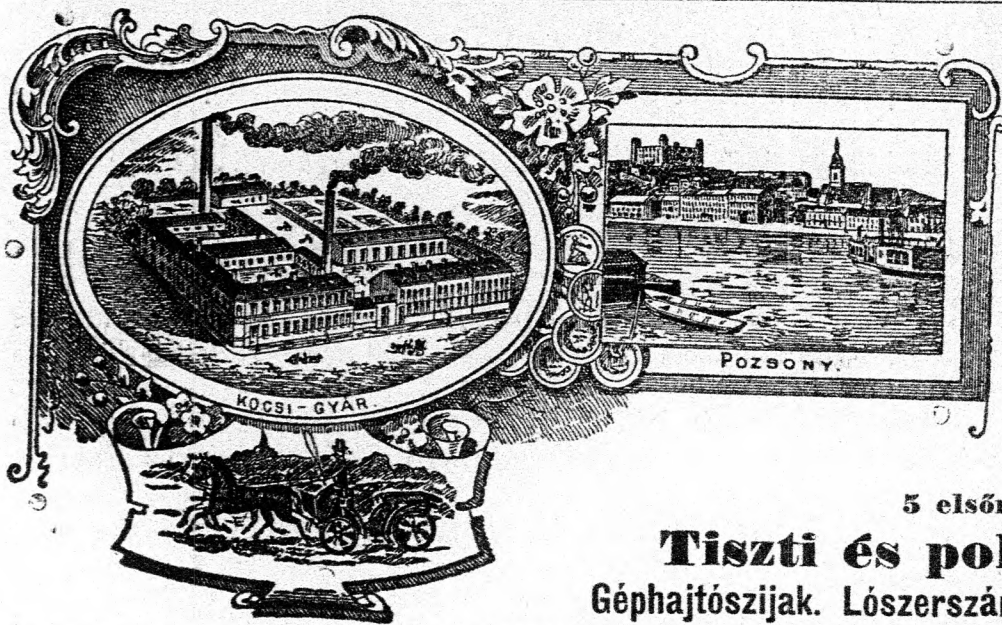
Minden rendelményhez adok vetési utasítást, a mely szerint néhol már szeptemberben vetni fog kellenni; így a jókori megrendelés ajánlatos.

Az ár egyharmada a megrendeléssel eleve küldendő.

Gremesperger Mihály gazdasága.

Tornya, (Csanád megye.)

8347

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár,
gőzfűrésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászokcsijait és hintóit, igen könnyű és elegáns kivitelben és a legkülönbébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Gépjárműszíjak. Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 3 kr., felülről botlikkal 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mosógazdák és a makrodonnan terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vételnek fel a kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Az alsó-lendvai uradalmi főbörnökségnél egy megüresedett gazdasági irnok állás azonnal betöltendő. Az alkalmazandó három havi próbaidőre vétetik fel s ha a követselményeknek megfelelő, állásában véglegesítették, a mindkét részről való három havi felmondás kikötésével. Ugyanezen uradalomnál egy az erdőgazdaság üzleti részének kezeletéhez teljesen értő, kellő kereskedelmi érzékkel s gyakorlati tudással rendelkező, annak szakképzésére szorgalmas megállapítva. Ezen utóbbi állás szeptember hónap foglalandó el. Növény- és állatorvosi részéről. Felhívom a pályázókat, hogy ezen állás valamelyikének elnyerése érdekében való kérvényüket, szakképzésük, eddigi alkalmazásuk, koruk s egyéb ismertetéseket igazoló okmány-másolatokkal, melyek nem küldetnek vissza, a Ruffy Pál jószágfelügyelő címűen Alsó-Lendvára küldjék. 8320

Pályázat.
A zirczi apátság előszállási uradalmában folyó évi szept. hó 1-én egy gazdasági irnok állás lesz betöltendő. Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, mielőtt feljebb gazdasági intézet elvégzését tanúsító oklevelük kíséretében folyamodványukat személyesen adják be aug. 25-ig az uradalmi kormányzóknál Előszálláson, a kettő ízetesül és állásuk kitöltésére nézve elővabb felvilágosítást nyerne. 8330

Gazda
kerestetik, ki nagyobb gazdaságban szerzett több évi gyakorlati bir. Ért. fizetés 150 forint, 3 hl. buza, 5 hl. kőszes, 6 hl. kukorica, 2 hl. bor, 20 kg. só, 1000 [?] föld, lakás, fűtés, 1 drb tehénartás, 4 disznótartás. Ki magyar nyelven kívül német vagy szláv nyelvet bir, előnyben részesül. Sajátkezelés útján folyamodványt küldendők: gróf Pejačevich urad. Intézőséghez Rumi uradalom, Pusztá Nikolinán, Szerémnyegye. 8336

Irnoki állás.
A mindszent-elyői uradalomban egy irnoki állás jött üresedésbe. Pályázótól megkívántatik felsőbb gazdasági intézet végzettség, a magyar s német nyelvtudás, egy szék mint irásban jártasság. Fizetés évi 200 ft s teljes ellátás. Kellőleg felszerelt, de csak másolatokkal ellátott sajátkezelés útján kérvények az október hó 1-én elfoglandó állás a melőbb beküldendők **Uradalmi Intézőséghez Osongrád Sándorfalva.** Utánnomás nem díjaztatik. 8335

Kerestetik
nős gazdatiszt komárommegyei birtokos, október elsején való belépésre. Megkívántatik kellő gazdasági gyakorlat, teljes iródi jártassággal. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, címezzék, Kramér Már, u. p. Aranyos, Komárommegye. 8323

Uradalmi
szeszőfői állásra pályázat hirdettek. Cím: dr. Baesák György, ügyvéd, Budapest, IV., Granátos-u. 8. 8328

Növény
gazdatiszt, a ki felső- vagy közép-gazdasági iskolát végzett és a ki magyar és német nyelvet, vagy a német és tót nyelvet tökéletesen bírja, a díszeségi czukorgyárnál Pozsony-Dőzsözegen felvétetik a hová a folyamodványok bizonyítvány-másolatokkal is intézendők. 8318

Gazdasági
intézetet végzett, több évi gyakorlati bir, keresztny, utólag gazdatiszt keresik. Fizetés 250 ft, négy marhatartás, teljes ellátás. Magyar-olán nyelvi bírása kötelező. Állás október elsőjén elfoglandó. Pályázatok bizonyítványok másolatával „Mezőgazdasági irnok” (Közözmegye) intézendők. 8355

Gazdasági gyakornokok felvételnek

a nagyváradi lat. szert káptalani uradalomban. Pályázni óhajtók felsőbb gazdasági tanítézi végzettségűekkel felszerelt kérvényeiket előírt főtiszthez küldhetik.

A német nyelvet birók előnyben részesülnek.

Papp Imre

főtiszt. Utánnomás nem díjaztatik. 8371

Kerestetik

azonnali belépésre egy segéd-tiszt, kinek több évi gyakorlata van a gazdaság terén és a gazdasági könyvvizetésben, valamint levelezésben teljes jártassággal bir, évi fizetés 300 ft és mosáson kívül teljes ellátás és egy gyakornok kinek jó írása van és már volt gazdaságban alkalmazva, évi fizetés 120 ft és mosáson kívül teljes ellátás, izraelita vallásnak beadhajják kérvényüket, bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a Bogati uradalom főbörnökségéhez, posta Somogyfaad. 8364

Tehénészi

állás (schweizeros) töltendő be **Dungyerszky István** nagybirtokos bacs-szt.-tamási gazdaságában. Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a fenti címre küldendők. 8370

Gazdaságomban,

mely 1000 holdas birtok Bács-Szt.-Tamási határban, f. év október 1-ére egy erlyes, ügyes, földműves-iskolát jó sikerrel végzett irnoki állás jött üresedésbe. Szükséges a magyar és szerb nyelv bírása. Bizonyítványok másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, a tulajdonos és nagybirtokos **Dungyerszky István** címzetre Bács-Szt.-Tamásra küldendők be. 8369

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazd. segéd,

4 évi gyakorlattal, kétmagyarországi előkelő uradalomból, a gazdaság minden ágában jártas, pontos, szorgalmas és szilvő, a német nyelvet szóban és írásban, a magyar nyelvet szóban és némileg írásban is bírja, állást keres. Szives megkeresések B. G. jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 8325

Gróf főkertész,

intelligens, beszél németül, tótul és magyarul, gyümölcsös- és szőlőtermelés, melegbázi és egyéb növények és park-növényzet kezelésében teljesen jártas, jelenleg is felmondatlan állásban. Állást változtatni óhajtja. Szives ajánlatokat elfogad **Varga Imre** szőlő- és kertész, Budapest, Rókus-kórház. 8344

Okleveles

gazdász, jelenleg segéd-tiszt nagy uradalomban, román-kath., hadkötelezettségének eleget tett, három és fél évi gyakorlati, számadás vezetésében és tehenészet kezelésében kellő jártassággal bir, önálló állást keres. Megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek. 8324

Földműves-iskolát

végzett, 34 éves, kis-családú, több évig mint ispán működött, nőtől ismét bizonyítványai vannak. A gazdaság minden ágához ért. Beszél jól románul és törre szerbül, melőbbi belépésre megfelelő alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 8343

Nős,

két gyermek atyja, 16 évi gyakorlati bir, magyar és német nyelvet uráló gazdatiszt, ki 11 évig nyugat-magyarorszáron, 5 évig a cseh határon működött, azonnali vagy későbbi belépésre állást keres, kivánatára saját költségén mutatkozik be. **Livólet Leó** Gyula grófgyorszerházhoz Czecező, Feh. r. in. éntendők. 8372

Földműves-

iskolát és agrár-művelő végzett nős, családos, ág-ör. vallású, 34 éves, a magyar és tót nyelven teljesen jártas kisbirtokos közép-birtokon ispáni vagy nagybirtokon segéd-tiszt állást keres. Nagyobb összegű kauceiót is képes nyújtani. Cím a kiadóhivatalban. 8354

Műkertész,

32 éves, nős, egy családú, a kertészet ágaiban teljes jártassággal bir, idős is nagyobb uradalmaknál volt alkalmazva, állást keres október 1-ére, vagy később is. Szives megkeresések kéretnek **Eiek Lajos**, Török-Szt.-Miklós. 8365

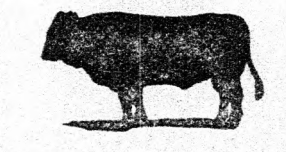
Állást

keres 30 éves ir., nős gazdatiszt, ki a gazdaság önálló kezeletére alkalmas, január 1-szere. Szives megkeresések „M” jel alatt a kiadóhivatalba kérek. 8363

Nős gazdatiszti

állást keres azonnali, esetleg október elsőjén való belépésre, 27 éves, román-kath. vallású, ép. egészséges, erlyes, hadmentes fiatal ember. Besz. 1 magyarul, némileg is némileg tótul, iródi munkálatokat, az össze-gazdasági teendőket, valamint a czukoripatermelést, állatorvosi, szeszgyári teendőket, tehén- és sertésorvosi kezelést, marhahizlaltat teljesen érti. Nagyobb uradalmakban szerzett 8 évi gyakorlati bir. Irányelvi szerények. Kivánatára kauceióval rendelkezik. 8361

ÁLLATOK.

Igen szép, válogatott törstarka simmenthali jellegű 1-2 (3) éves 8337

növendék ökr és üsző borjakat megvételre ajánlanak

KLEIN ÉS SPITZER

Kis-Czelli kereskedők.

Megrendelések egység szerinti barmkorra is elfogadhatók.

A Balaton-

Szt-Györgyi uradalom orosz. törzskönyvezeti, többszörösen díjazott magyar gulyájából 17 drb számfelüti nevezetű üsző eladó. — Felvilágosításokat ad Számtartói hivatal Balaton-Szent-György. 8333

Megvételre

kerestetik 2 drb 1 1/2 éves kis-jenő kan. Ajánlatok, az ár megjelölésével, az **Uradalmi Intézőség** címzetre **Bodajka** küldendők. 8374

115 darab

1 1/2 éves erdélyi fajta jól kifejlesztett ökrborjú eladó részben vagy egészben méltóságos báró Bornemissa Elemér ur Gerend Kereszturi gazdaságában. Szives megkeresések **Neményi József** intéző **Hadrév**, u. p. Gerend (Torda-Aranyosm.) cím alatt kéretnek. 8366

Ménes-eladás.

Eladó egy 10 darab erős, csontos anyakanczából s ezek 3 évi szaporulatából álló erdélyi magas angol félvér-ménes, melynek 3-éveseit az évben is mind megvásárolta a biákai os. és kir. 6-ik sz. eskőtelep. Esetleg az anyakanczak idei szaporúikkal külön is eladhatók. Vér, edzettség, kiharítás, szóval a kvalitás felől felvilágosítás szereshető említett eskőtelep parancsnokságánál. Érdelklődőknek a kívánt adatokkal levélben vagy a helyszínen készséggel szolgál **Sperker Ferencz**, Szent-Demeteren, u. p. Nagy-Kend, vasutállomás Balafasár. 8373

20 darab

másfél éves fellivér ramboilletkos 32-35 frtért darabonként eladó **Lózer Kálmán**nál, Kis-Igmándon (posta és vasut Nagy-Igmánd). 8355

VEGYESEK.

Eladó
birtok, 200 kat. held kiténő tagosított birtokom Szolnok-Doboka megyében, vasut mentén, szép uralak és belsőséggel és idej terméssel, kedvező feltételek mellett eladó. Hatfaludy Elek, Oláh-Lápos. 8350

Termény-

zsákok, elismert legkiválóbb minőségben a legolcsóbb gyári áron kaphatók: **Fischer J.** ponyva- és zsákgyarában, Budapest, Nagykörönc-utca 18. Alapítatott 1882. Minták kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

PONYVAKÖLSZÖNŐ-INTÉZET.

Őszi búkköny,

ősi borsó vételre kerestetik. Mintázott ajánlatok, a mennyiség és ár kiténő-résével, „K”-jel alatt a kiadóhivatalba intézendők. 8367

Társ

kerestetik egy budapesti gőz-burgonya üsző-gyárhoz. Szükséglet évente 600-800 wagon burgonya napi piaci ár átvételével és esetleg 5000 frtnyi tőkébefektetéssel. Tiszta jövedelem 30%. Határidő szerződés megkötéséhez 1899. augusztus 15-ig. Cím a kiadóhivatalban. 8389

Teljes ellátásra,

méréselt feltételek mellett, elfogad egy cs. és kir. ezred-orvos övegye egy olyan fiatal urat leányt, ki felsőbb kiképzést Budapestben elnyerni óhajtja. Címzet megadja a kiadóhivatal. 8288

Szülők figyelmébe

egy fővárosi intelligens ir. hivatalnok-család elvállal 2-3 tanulóit teljes ellátásra. Lakás valamennyi tanítézet közelében. Gondos felügyelet és tanulmányokban utbagazítás. Cím a kiadóhivatalban. 8346

10 métermázsá borzasbűk köny

(vicia villora) kerestetik megvételre. Ajánlat ár és minta mellett **Intézőség P-Berény**, u. p. Lengyel-tóti kéretik. 8362

Őszi borsó,

esomós ebir, árva rozsnok és esomós ebir-keverék a bashalmi uradalomban (posta Királytelek) eladó. 8351

Ajánlatok:
Káposztarepezet, biborherét, búkkönyt, őszi borsót, gomborkát, mustármagot

Radwaner és Rónai

magkereskedők BUDAPEST, V., Nádor-utca 8. sz. **J. C. Schmidt** ERFURT, magyarszlovákiai fővártartó. Vásárolunk: legmagasabb áron mindenféle gazdasági magot és kérik ezekből mintázott árajánlatokat.

Előjegyzést

gyökerez szőlőgyantákra, ugy szintén sima és gyökerez amerikai szőlővesszőkre elfogad **Bajor József** állam felügyelet alatt álló szőlőtelep Ráczalmason. Tessék előjegyzést kérni! 8026

Vízhatlan takaró kölcsön-ponnyák minden nagyságban a legolcsóbb kölcsönár mellett, új és egyszer használt vízhatlan ponnyák, új és használt mindennemű terményzsákok igen jutányos áron, rep-czeponnyák áronként 2 frt 80 krtól feljebb, kaphatók **KOHN és STEIN** zsek- és ponyvagyári raktárban BUDAPEST, V. Béla-utca 5.

Tejvétel.

Nagyobb mennyiségű tej vételre kerestetik. Ajánlatok e lapok kiadóhivatalához címezendők. „Szerződés” jelge alatt. 8280

Má kot,

mindenféle egyéb gazdasági magot legnagyobb áron értékesít **Wolf Soma** mag- és terményügynöksége (Külöldi özegek képviselője) Budapest, VIII., Kerepesi-ut 10. (a Pannonia-szállóval szemben). 8300

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari szállító magkereskedése **Budapest** ajánl:

francia luczernát 65 frtért

magyar „ 60 frtért

biborherét 20 frtért

tarlórépamagot 36 frtért

káposzta-repczét 15 1/2 frtért

szöszös búkkönyt 20 frtért

őszi búkkönyt 10 1/2 frtért

őszi borsót 8 frtért

muharmagot 7 frtért

mustármagot 16 frtért

100 kilonkint.

Vásárol

legmagasabb áron mindenféle gazdasági magot.

Minták beküldése a kalmával a mennyiség és ár szives közlése kéretik.

Negyven

évi törlesztésre, vagy életjáradékra (vitalitium), 500 holdtól 2000 holdig terjedő birtokot keresek, a legmagasabb évjáradék mellett is. Ajánlatok „Életjáradék” cím alatt e lapok kiadóhivatalába kéretnek. 8345

Birtok,

2300 holdnyi és pedig 800 holdnyi szántó- és circa 1500 hold erdőszelvényvel előnyös feltételek mellett hasznosítandó adandó. Ertesztet ad: **Jenovay Dezső** ügyvéd, Kun-Félegyháza. 8329

Biborhere, szöszös

búkköny, őszi borsó

Szt.-Jánosnapi rozs

jutányos áron kapható

HALDEK

magnagykereskedésben, BUDAPEST, Károly-körnt 9.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elváltalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti ezimemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar vasuti kötelék. Élő állat-küldemények irányításának megváltoztatása.
A Buzsákon Wien Staatsbahnhof, Wien Nordbahnhof, Wien St. Mara és Wien I. K. E. B. átmenet állomásokra feladandó élő állatok irányítása az osztrák-magyar vasuti kötelék II. rész 6. díjszabási füzetében foglalt díjtételek alkalmazása mellett jövőben minden hó 1-10-ig. Kétegyháza-Ujszászon át, minden hó 10-től. a hó végéig. Arad-Ujszászon át történik.
Budapest, 1899. július havában.

A magy. kir. államvasutak
a részes vasutak nevében is.

Felhívjuk a t. cz. **gazdaközönöség** ezennel
Emánuel von Proskovitz jun. tanár urunk által termelt
Kwassitzi eredeti

HANNA korán érő rozsunknak

— a meddig a készlet tart — idejekorán való megrendelésére, mely szintén
egy a bel-, mint a külföldön jónak találtatott.

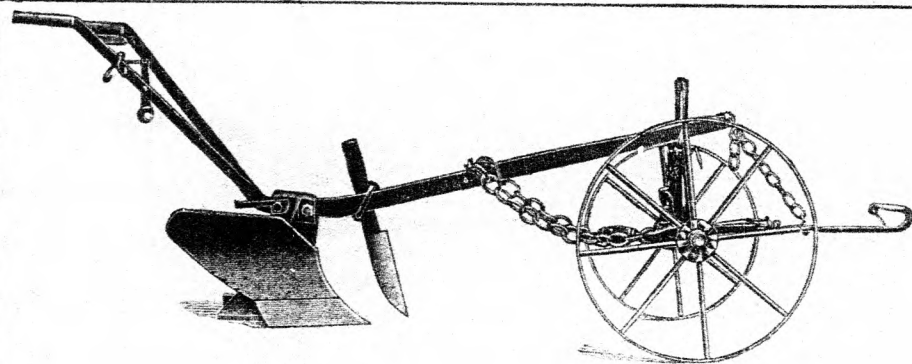
Ezen tenyészet is kiváló **koránérés** által tűnik ki, úgy hogy a kései
rozsnevek és az árpa előtt érik, a mi a gazdasági üzemre igen hasznos.
Kwassitzi korán érő rozsunk jó **termést** ad, hosszú szalmát és a leg-
több finomhéjas, fodrozott, zöld színű szemet tartalmazza (84% zöld szem,
szemben a petrusi rozsossal, mely 54%-ot tartalmaz).

A zöld szemek tudvalevőleg értékesebbek — mert nitrogén tartalmuk
nagyobb — mint a másszínűeké. A vetés, mint eredeti Hanna árpánknál, átlag
150 kg. hektáronként.

KWASSITZI czukorgyár részvénytársaság.

8293 / Pósta- és távirda-állomás: Kwassitz.
Kaiser Ferdinands-Nordbahn állomás: Kwassitz-Tlumatschau (Morvaország.)

Megpróbálás vagy más gyártmányokkal való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaközönöség rendelkezésére bocsátom.

Egy és több vasu egyetemes
aczélekéim és
talajmivelő
eszközeim

olcsó ár, **elsőrendű minőség** és czélszerű szerkezetüknél fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek
örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Eperjes,
1898.
október 1-3.
legelső díj
állami arany-
érem.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

Az

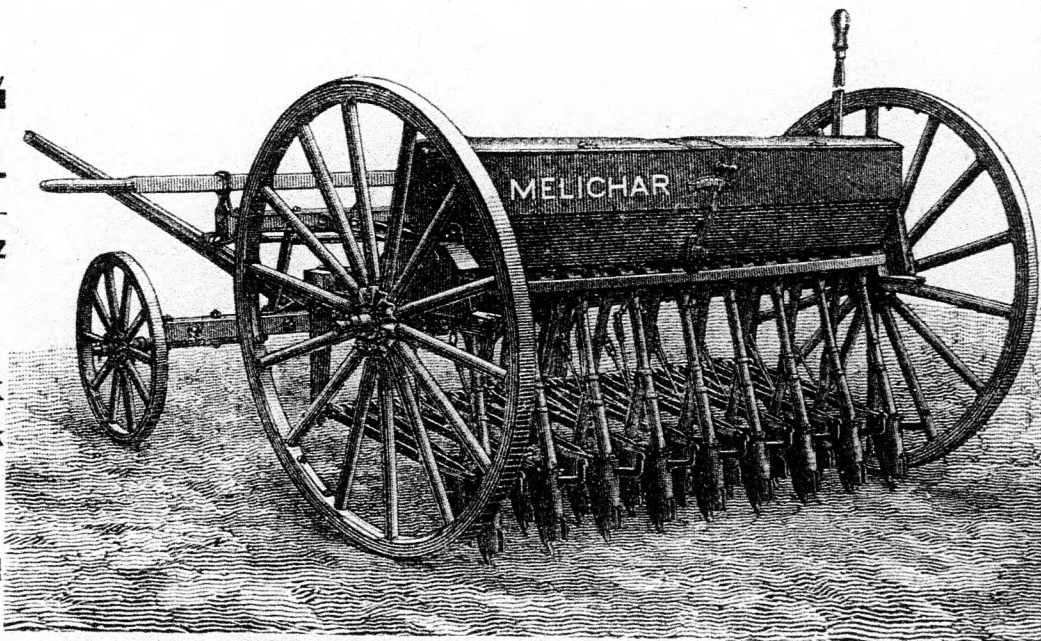
„Unicum-Drill“

egyetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használ-
hatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész
Európában

a **legjobb hírnévnek** és
a **legnagyobb kelendőségnek**
örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek
között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel
szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szabadalmazott **kizárólagos vetőgépgyára**

Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 68.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest. (Köztelek).

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az
Osztrák-Magyar monarchiában.

Egyedüli kizárólag sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-
Magyar monarchiában.